

Stichting
Pensioenfonds
Transavia
Grond- en
Cabinepersoneel

Bestuursverslag 2017
Stichting Pensioenfonds Transavia
Grond- en Cabinepersoneel

Inhoudsopgave

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS	4
VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN	11
BESTUURSVERSLAG	13
MUTATIES PREMIE EGALISATIERESERVE	15
BALANS PER 31 DECEMBER 2017	37
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017	39
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN	40
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017	41
TOELICHTING BEHORENDE TOT DE JAARREKENING 2017	42
BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (RING GROND)	47
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017 (RING GROND)	48
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN (RING GROND)	48
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017 (RING GROND)	49
TOELICHTING RING CABINE	59
BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (RING CABINE)	60
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017 (RING CABINE)	61
BESTEMMING VAN HET SALDO VAN BATEN EN LASTEN (RING CABINE)	61
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017 (RING CABINE)	62
OVERIGE GEGEVENS	73

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT 74

Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel (SPTGC), statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer is opgericht op 30 december 2011. Per die datum zijn de twee pensioenfonds Stichting Pensioenfonds Transavia Grondpersoneel (SPTG) en Stichting Pensioenfonds Transavia Cabinepersoneel (SPTC) gefuseerd als Multi-ondernemings pensioenfonds (Multi-opf). Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 54292417. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en heeft tot doel uitvoering te geven aan de pensioenreglementen Transavia Grondpersoneel en Transavia Cabinepersoneel. De statuten zijn op 15 mei 2017 voor het laatst gewijzigd. De sponsor van het ondernemingspensioenfonds SPTGC is Transavia Airlines C.V., in dit jaarverslag ook genoemd: Werkgever, Transavia of vennootschap.

Missie, visie en strategie

Het Bestuur heeft in 2017 haar missie – visie – strategie heroverwogen en opnieuw vastgesteld. Hierin is nu uitvoeriger beschreven hoe het bestuur zijn doelstelling wil realiseren. Rol van het bestuur, risicobeheersing en communicatie worden met meer nadruk dan voorheen belicht.

Missie

De door de vennootschap gesloten pensioenovereenkomst wordt als een goed huisvader tot uitvoering gebracht en beheerd.

Het realiseren van het best mogelijke pensioenresultaat nu en in de toekomst voor de belanghebbenden van het pensioenfonds. De belanghebbenden zijn de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, de pensioengerechtigden en de werkgever.

Visie

Het bestuur wil een betrouwbare, deskundige en constructieve gesprekspartner zijn voor alle belanghebbenden. Het bestuur stelt daarbij het belang van (gewezen) deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en gepensioneerden op de eerste plaats.

Streven is om op de pensioenaanspraken en pensioenrechten, indien mogelijk, toeslagen te verlenen.

Risico's worden adequaat gemanaged; de premie, het risico en de kosten moeten met elkaar in balans zijn.

Het handelen van het bestuur is gericht op integriteit, transparant communiceren, evenwichtig belangen afwegen, risico bewust en (kosten) efficiënt zijn.

Het bestuur kijkt kritisch naar haar eigen functioneren en staat open voor feedback en de opvatting van het Verantwoordingsorgaan en Intern Toezicht.

Het bestuur wil betrokken worden bij de toekomstige ontwikkelingen van de pensioenagenda

Het bestuur heeft haar rol in de driehoek met sociale partners tot 1 januari 2018 primair gezien in het uitvoeren van de door hen gekozen regeling en uitvoeringsvorm. Nu de uitvoeringsvorm is gewijzigd en het fonds geen rol meer speelt bij de opbouw, ligt de focus op het beheer van de opgebouwde rechten en het vrije vermogen. Het bestuur blijft geïnteresseerd in de ontwikkelingen van de pensioenagenda en het arbeidsvoorwaardelijk overleg van sociale partners. Vanaf 2020 is het Multi OPF wettelijke niet meer mogelijk en ook dat dwingt het fonds zich te bezinnen op haar toekomst.

Strategie

Het bestuur zorgt ervoor dat zij in staat is om haar taken zo goed mogelijk uit te voeren. Zij beschikt over voldoende tijd en middelen en heeft kennis van zaken. Het bestuur is zich bewust van het feit, dat zij niet alwetend is en laat zich bijstaan en adviseren wanneer dat nodig is. De samenwerking in het bestuur is gebaseerd op respect, vertrouwen en openheid.

In haar betrekkingen met anderen hanteert het bestuur het principe 'hard op de inhoud, zacht op de relatie'.

Het bestuur is zich bewust van haar rol en die van anderen. De proactieve houding die het bestuur nastreeft, betekent niet dat zij op de stoel van anderen wil gaan zitten. Zij hecht juist veel waarde aan een zorgvuldig verloop van besluitvorming en de afbakening van taken en verantwoordelijkheden.

Het betekent wel dat zij zich vrij voelt om (gevraagd en ongevraagd) een bijdrage te leveren aan het pensioenoverleg.

Het bestuur is verantwoordelijk voor de opgebouwde pensioenaanspraken en het eigen vrije vermogen. Ter bescherming van nominale aanspraken is de uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer herverzekerd en uitbesteed aan een verzekeringsmaatschappij. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid, dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Het bestuur ziet erop toe dat de afgesloten overeenkomsten naar behoren worden uitgevoerd.

Het eigen vrije vermogen dient primair als financieringsbron voor het verlenen van toeslagen. Het bestuur brengt met behulp van een scenario analyse in kaart hoe de beschikbare middelen zo optimaal mogelijk zouden kunnen worden aangewend.

Om het eigen vrije vermogen zo goed mogelijk te laten renderen is in samenspraak met de beleggingsadviseur en vermogensbeheerder een beleggingsplan opgesteld. De ontwikkeling van het rendement wordt frequent gevolgd en besproken.

Veranderde wetgeving leidt ertoe dat het Multi-opf als uitvoeringsvorm over enkele jaren ophoudt te bestaan. Alleen al dit gegeven dwingt het bestuur na te denken over haar toekomst.

Daarnaast hebben sociale partners in 2017 andere uitvoeringsmogelijkheden van de pensioenregelingen voor de toekomstige opbouw van pensioen onderzocht. Dit heeft geresulteerd in het besluit om de opbouw van pensioen voor medewerkers Grond en Cabine vanaf 1 januari 2018 bij andere uitvoerders onder te brengen. Voor Grond is dat het APF Stap geworden, voor Cabine BeFrank.

Het bestuur realiseert zich al geruime tijd, dat het fonds relatief klein van omvang is. De tendens van de laatste jaren is, dat steeds meer ondernemingspensioenfondsen ophouden te bestaan. Het bestuur heeft zich de afgelopen jaren geregeld de vraag gesteld of het fonds nog bestaansrecht heeft, waarbij steeds een bevestigend antwoord volgde. Dit was veelal gebaseerd op het feit dat onderzochte alternatieven niet leidden tot een aantoonbaar beter pensioenresultaat voor (gewezen) deelnemers en gepensioneerden (en ook een beetje op geloof in eigen kunnen...). Nu het fonds vanaf 1 januari 2018 geen rol meer speelt bij de pensioenopbouw, heeft het bestuur de vraag over het bestaansrecht nogmaals gesteld. Het antwoord daarop luidt, dat het bestuur geen overtuigende argumenten ziet om het fonds in stand te houden. In vervolg hierop heeft het bestuur een voorgenomen besluit tot liquidatie genomen en dit ter advisering aan het VO voorgelegd..

Het bestuur spant zich in om de (gewezen) deelnemers en gepensioneerden zo goed mogelijk te informeren over hun pensioen. Zij gebruikt hiervoor met name digitale kanalen als haar website en e-mail. De informatie dient duidelijk, begrijpelijk, tijdig en toegankelijk te zijn. Het bestuur vraagt door middel van een enquête hoe haar communicatie wordt ervaren.

Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur **SPTGC** per 31 december 2017 is als volgt:

Naam	Functie	Benoemd door	Lid sinds	Einde zittingsduur
Dhr. H. Nijman	Voorzitter	Werknemers	30 december 2011	Oktober 2018
Mevr. L. Bruns	Secretaris	Werkgever	1 januari 2017	1 januari 2025
Dhr. R. Bosma	Bestuurslid	Werkgever	1 januari 2017	1 januari 2025
Dhr. A.W. Gerritsma	Bestuurslid	Werkgever	12 september 2012	12 september 2020
Dhr. N. Rhayour Alami	Bestuurslid	Werknemers	1 november 2017	1 november 2021
Dhr. B.G. Parson	Bestuurslid	Werknemers	1 juli 2014	Juli 2018

De heer Rhayour Alami is per 1 november 2017 toegetreden tot het bestuur als opvolger van de heer Spierings, die wegens beëindiging van zijn dienstverband bij Transavia in het voorjaar van 2017 uit het bestuur is getreden.

Ondersteuning

Het bestuur wordt bijgestaan door externe deskundigen voor actuariaat, beleggingen en risicobeheersing. Het bestuur van het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden, conform de afspraak met de werkgever, uitbesteed aan Aegon en Nationale Nederlanden. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en (een deel van) de communicatie. De bestuursondersteuning wordt verzorgd door medewerkers van Transavia (secretariaat, financiële- en salarisadministratie), door Aon Hewitt Consulting pensioenadvies en door Triple A Risk Finance.

Het bestuur heeft zich in 2017 bij de uitvoering van haar algemene bestuurstaken laten bijstaan door dhr. R. Hagoort, principal client consultant van AON Hewitt.

Bij andere, specifieke onderwerpen beoordeelt het bestuur per geval of externe ondersteuning en advies wenselijk, c.q. noodzakelijk is.

Het bestuur draagt, conform de eisen van de Pensioenwet, eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de diensten die derden aan het pensioenfonds leveren.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het fonds wordt gevormd door de voorzitter en secretaris. Alle operationele besluiten worden voorgelegd aan ten minste één medebestuurder. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, overeenkomstig de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Het Verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan is in 2017 op een positie gewijzigd: de heer Mesman is per 11 april 2017 opgevolgd door de heer Marée en bestaat per ultimo 2017 uit de volgende leden:

- Dhr. R. de Gooijer namens de actieve deelnemers Cabinepersoneel;
- Mevr. M. Charoe-Meissen namens de actieve deelnemers Cabinepersoneel;
- Dhr. A. Boudewijn namens de actieve deelnemers Grondpersoneel;
- Dhr. P. van Dam namens de pensioengerechtigden Grond- en Cabinepersoneel;
- Dhr. R. Huijsman namens de werkgever;
- Dhr. P. Marée namens de actieve deelnemers Grondpersoneel.

In de loop van 2017 heeft de heer P. van Dam aangegeven dat hij het lidmaatschap van het VO om persoonlijke redenen wenst te beëindigen. In de persoon van de heer G. Kool is een opvolger gevonden. De wisseling van de wacht zal per 1 januari 2018 plaatsvinden.

In 2017 heeft het bestuur vijfmaal vergaderd met het VO. Naast reguliere onderwerpen als Intern Toezicht, vaststelling jaarverslag over 2016 en beleggingen, is uitvoerig aandacht geschonken aan de financiering van de pensioenregelingen en de toekomst van het fonds.

Intern toezicht

De visitatiecommissie is in november 2017 begonnen met haar werkzaamheden. Op 13 maart 2018 heeft de visitatiecommissie haar rapport uitgebracht, welke door haar met het bestuur besproken is.

De visitatiecommissie bestaat voor zowel SPTGC als SPTV uit de volgende leden:

- Dhr. J. Westerbrink;
- Mevr. M. Meijer-Zaalberg;
- Dhr. H.J.P. van Strang

De visitatiecommissie heeft in onderling overleg besloten dat mevr. Meijer-Zaalberg als voorzitter zal fungeren.

Uitvoeringsorganisatie

Actuele pensioenregelingen Grond- en Cabinepersoneel:

Het fonds voerde in 2017 de actuele pensioenregelingen voor het Grond- en Cabinepersoneel van Transavia uit.

De tot en met 31 december 2012 opgebouwde pensioenaanspraken Grondpersoneel en Cabinepersoneel zijn herverzekerd bij Nationale Nederlanden Levensverzekering Mij. N.V. (Nationale Nederlanden). Deze aanspraken zijn per 1 januari 2013 premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden.

De opgebouwde pensioenaanspraken vanaf 1 januari 2013 zijn herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. Die overeenkomst is op 31 december 2017 geëindigd. Het bestuur heeft besloten om de opgebouwde aanspraken premievrij met behoud van garantie achter te laten bij Aegon.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. De ingekochte aanspraken behouden te allen tijde de waarde van het moment van inkoop. Slechts door toeslagverlening kan de waarde toenemen.

De beleggingen van het eigen vermogen zijn ondergebracht bij Aegon Asset Management als vermogensbeheerder.

Het bestuur voert geregeld overleg met NN en Aegon over de uitvoering van hun werkzaamheden. Daarnaast voert Aon reguliere controles uit op de mutaties in de bestanden van beide uitvoeringsorganisaties.

De uitvoeringsorganisatie Aegon verstrekt een ISAE 3402 (type II)-rapportage. Het bestuur heeft kennisgenomen van de rapportage en heeft geen relevante bevindingen.

De uitvoeringsorganisatie NN verstrekt geen ISAE 3402 rapportage. Het bestuur heeft Aon opdracht gegeven om extra controles uit te voeren op de mutaties in het bestand van NN. Deze controles laten zien dat met voldoende zekerheid kan worden gesteld dat NN haar werkzaamheden correct uitvoert.

Beleggingscommissie

De samenstelling van de beleggingscommissie is per 1 januari 2017 gewijzigd en bestaat sindsdien uit de volgende leden:

- dhr. R. Bosma
- dhr. B. Parson
- dhr. J. P.S.I. Nijman

De beleggingscommissie houdt namens het bestuur toezicht op de uitvoering van de beleggingsovereenkomst, het beleggingsmandaat, de ontwikkeling van de beleggingsresultaten en bereidt bestuursbesluiten voor die betrekking hebben op de belegging van het eigen vermogen van het fonds. Om haar taken goed uit te kunnen voeren, voert de commissie geregeld overleg met Aegon Asset Management. De commissie laat zich bij haar werkzaamheden bijstaan door mevr. M. Van Beusekom, beleggingsconsultant van AON Hewitt.

De commissie doet in bestuursvergaderingen verslag van haar werkzaamheden. Daarnaast stelt zij het verantwoordingsorgaan op de hoogte van de beleggingsresultaten en (voorgenomen) besluiten tot wijziging van de beleggingsovereenkomst en/of –mandaat.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie bestaat uit mevr. Van Dijk, de heer Rhayour Alami en de heer Nijman. De communicatiecommissie is belast met de pensioencommunicatie richting alle belanghebbenden in de breedste zin van het woord. De communicatiecommissie werkt conform het Communicatiebeleidsplan dat door het bestuur als geheel wordt vastgesteld.

Commissie Technische zaken

In deze commissie, die bestaat uit mevr. Bruns, de heer Bosma en de heer Gerritsma, komen allerlei technische aangelegenheden aan de orde. In deze commissie worden o.a. reglementswijzigingen, ALM- en scenario-analyses en aanpassingen aan de ABTN en andere fondsdocumenten voorbereid. Daarnaast kan de commissie belast worden met allerlei zaken die de toekomst van het fonds aangaan.

Financiële commissie

De Financiële Commissie bestaat uit de heer Bosma, de heer Gerritsma en de heer Nijman, is met ondersteuning van de deskundigen, verantwoordelijk voor het financiële beheer van het fonds en het opstellen van de jaarstukken incl. de vereiste rapportages aan de toezichthouders.

Compliance officer

De compliance officer van het fonds is de heer P. Rotteveel, werkzaam als Business Controller bij Transavia. De compliance officer rapporteert rechtstreeks aan de voorzitter van het fonds. Er zijn in het verslagjaar geen bijzonderheden gerapporteerd. De compliance officer ziet tevens toe op naleving van de gedragscode en fungeert ook als klokkenluiders officer.

Accountant en Certificerend Actuaris

Het fonds heeft KPMG Accountants N.V. als externe accountant en AON/Hewitt als certificerend actuaris aangesteld.

Kerncijfers Ring Grond

	2017	2016
Aantal verzekerden		
Actieve deelnemers *	573	571
Premievrije rechten ('slapers')	711	687
Pensioentrekken	193	194
Nabestaanden en wezen	64	59
	1.541	1.511
*Waarvan arbeidsongeschikte deelnemers: 11(2016: 10)		
Reglement variabelen		
Back service actieven geboren vóór 1 januari 1950	geen	geen
Indexatie actieven geboren na 31 december 1949 in % (per 1-7)	1,57%	0,0%
Indexatie inactieven vóór 1 januari 2006 in % (per 1-7)	1,57%	0,0%
Indexatie inactieven na 31 december 2005 in % (per 1-7)	1,57%	0,0%
Pensioenuitvoering		
Feitelijke ontvangen premie (x € 1.000)	4.267	4.360
Kostendeekkende premie (x € 1.000)	4.257	3.861
Uitvoeringskosten in bedrag (x € 1.000)	155	152
Pensioenuitvoeringskosten herverzekeraar	2,0%	2,0%
Uitvoeringskosten i.r.t. de feitelijk ontvangen premie	5,6%	5,4%
Uitvoeringskosten per deelnemer (in EUR)	254	255
Uitkeringen (x € 1.000)	1.903	1.856
Beleggingsperformance		
Kosten vermogensbeheer in bedrag (x € 1.000)	94	82
Beheerskosten in %	0,47%	0,47%
Transactiekosten in %	0,01%	0,01%
Totale kosten vermogensbeheer in %	0,48%	0,48%
Vermogenssituatie en solvabiliteit		
Eigen vermogen (x € 1.000) ¹	14.839	14.857
Pensioenverplichtingen (x € 1.000)	136.333	135.149
Aanwezige dekkingsgraad ²	110,7%	110,8%
Reële dekkingsgraad	89,4%	90,6%
Beleidsdekkingsgraad	111,7%	111,5%
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	n.v.t.	n.v.t.
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	0,26%	0,26%
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (x € 1.000)	357	348

¹Eigen vermogen: Het totaal van Kapitaal en reserves

² Het Pensioenvermogen gedeeld door de Pensioenverplichtingen

Kerncijfers Ring Cabine

	2017	2016
Aantal verzekerden (pensioenregeling per 1 januari 2006)		
Actieve deelnemers	719	788
Premievrije rechten ('slapers')	1.406	1.318
Pensioentrekkenden	14	14
Nabestaanden en wezen	13	13
	2.152	2.133
Reglement variabelen		
Indexatie actieven in % (per 1-7)	1,57%	0,0%
Indexatie inactieven in % (per 1-7)	1,57%	0,0%
Pensioenuitvoering		
Feitelijke ontvangen premie (x € 1.000)	2.460	2.308
Kostendeekkende premie (x € 1.000)	2.469	2.370
Kosten vermogensbeheer in bedrag (x € 1.000)	94	82
Kosten vermogensbeheer in %	0,48%	0,48%
Pensioenuitvoeringskosten herverzekeraar	2,0%	2,0%
Uitkeringen (x € 1.000)	205	189
Uitvoeringskosten i.r.t. de feitelijk ontvangen premie	7,4%	8,3%
Uitvoeringskosten per deelnemer (in EUR)	254	250
Vermogenssituatie en solvabiliteit		
Eigen vermogen (x € 1.000) ³	2.641	2.901
Pensioenverplichtingen (x € 1.000)	53.797	51.429
Aanwezige dekkingsgraad ⁴	104,7%	105,4%
Reële dekkingsgraad	83,4%	85,0%
Beleidsdekkingsgraad	105,5%	105,9%
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	n.v.t.	n.v.t.
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	0,28%	0,20%
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (x € 1.000)	152	101
Voorziening voor risico deelnemers		
Beleggingen voor 12 (ex) deelnemers (2016: 13 (ex)-deelnemers ⁵)	524	593
Spaarfondsdeposito voor 11 ex-deelnemers (2016: 43) ex-deelnemers ⁶)	8	141

³Eigen vermogen: Het totaal van Kapitaal en reserves

⁴ Het Pensioenvermogen gedeeld door de Pensioenverplichtingen

⁵ Van 1 april 2000 tot 1 januari 2006 gold een individuele beschikbare premieregeling.

⁶ Tot 1 april 2000 gold een spaarfondsregeling.

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2017 is het VO vijfmaal met het bestuur bijeen gekomen. Het VO heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennisgenomen van de notulen van de bestuursvergaderingen in 2017 en het jaarverslag inclusief de jaarrekening 2017. Tevens heeft het VO kennis genomen van de accountants- en actuariële verklaring.

Bevindingen en conclusie

Het VO heeft de volgende bevindingen/opmerkingen:

1. De afgelopen jaren kenmerken zich door grote veranderingen in het domein van de pensioenen. 2017 was het jaar waarin sociale partners te kennen hebben gegeven per 1-1-2018 de uitvoeringsovereenkomst met SPTGC te stoppen en de pensioenen elders verder op te bouwen.
2. In samenhang met dit besluit van sociale partners heeft het bestuur in de loop van 2017 intern de discussie gevoerd rondom het bestaansrecht van het fonds op de langere termijn. Het bestuur heeft het VO met betrekking tot deze discussie met enige regelmaat geïnformeerd. Dit heeft het VO de gelegenheid gegeven haar visie op- en aandachtspunten rondom dit vraagstuk te formuleren.
3. Vooruitlopend op een in 2018 te behandelen adviesaanvraag in deze is het evident dat aandachtspunten als een vlotte en rechtvaardige afwikkeling (conform principes van evenwichtige belangenbehartiging) van het vrije vermogen alsmede het borgen van de tot en met 2017 opgebouwde aanspraken bij herverzekeraars zeer centraal moeten staan. Het VO dringt er bij het bestuur op aan om binnen afzienbare tijd na de afhandeling van de adviesaanvraag te komen met een plan van aanpak omtrent de afhandeling van de liquidatie van het fonds.
4. Daarnaast is van belang dat bij een eventuele liquidatie de governance, specifiek het toezicht op de uitvoering van de regeling alsmede de correcte naleving van de bij liquidatie gemaakte afspraken (voor zover nog niet afgerond), adequaat wordt belegd.
5. In 2017 is de reparatie voor de groep van vóór 2006 in Ring Grond vervolgd. Het VO dringt echter wel aan bij het bestuur om een duidelijk beleid te formuleren met betrekking tot het aanwenden van het vrije vermogen ten behoeve van (indexatie van) alle deelnemers.
6. Het beleggingsbeleid zal het komende jaar als één van de grootste aandachtspunten voor het VO worden gezien de voorgenomen liquidatie van het fonds en de verdeling van het eigen vermogen. Meer dan ooit staan daarbij onderwerpen als doorlooptijd, rendement en risk appetite centraal. Het VO hecht eraan dat het belang van de deelnemers bij keuzes rond deze onderwerpen voorop moet staan.
7. Het VO is, net als vorig jaar, van mening dat het beleggingsbeleid prominenter en transparanter moet worden gedeeld door het bestuur. Het VO vindt dat bij het opstellen hiervan aantoonbaar rekening moet worden gehouden met de liquiditeitsplanning van het fonds. Ook maakt het VO zich onverminderd zorgen over de complexiteit van het ringfencen van het eigen vermogen indien er voor één van de ringen geld moet worden vrijgemaakt dan wel wordt ingelegd waardoor de verhouding in het totaalpakket van beleggingen over de beide ringen zal gaan wijzigen.
8. Het VO heeft in voorgaande jaren haar zorgen geuit over de hoge werklast die het bestuur heeft. Door het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst is deze druk niet verdwenen, maar eerder van richting veranderd. Gezien de complexiteit en onomkeerbaarheid van de beslissingen die voor ons liggen adviseert het VO dan ook uiterste zorgvuldigheid en het inzetten van externe expertise indien deze niet binnen de vennootschap of bestuur aanwezig is.
9. Het VO is tevreden over het functioneren van het bestuur, en is blij met de inzet en kundigheid van de leden daarvan. Het VO vraagt het bestuur echter wel om rekening te houden met de verdeling tussen actieven, inactieven en gepensioneerden in het bestuur. Inmiddels kent het bestuur 3 gepensioneerden (waarvan 2 van werkgevers zijde). Dit hoeft geen belemmering te vormen, maar dient wel in het achterhoofd te worden gehouden.
10. Het VO heeft in voorgaande jaren vaak aangedrongen op voldoende scholing van henzelf zodat zij haar taak goed kon uitvoeren. Het afgelopen jaar heeft het VO samen met het bestuur een middag workshop gevolgd mbt liquidatie. Het VO heeft bij het bestuur aangegeven dat zij met het oog op voorgenomen liquidatie van het fonds graag meer kennis op dit gebied zou willen krijgen. Daarbij wil het VO ook de mogelijkheid van het inroepen van advies nadrukkelijk open laten.
11. Het VO maakt zich zorgen over de toekomstige financiering van waardeoverdrachten die het gevolg zijn van de inkrimping van de grond organisatie en de gevolgen hiervan op het eigen

- vermogen van de Ring Grond. Het bestuur heeft dit, zo begrijpen wij, ook neergelegd bij sociale partners.
12. Het VO benadrukt net als in voorgaande jaren het belang van transparante en tijdige communicatie naar deelnemers (zowel actief als slapend) van de diverse regelingen. Het VO is teleurgesteld in de communicatie vanuit sociale partners en fonds met betrekking tot het elders onderbrengen van de uitvoeringsovereenkomst. Vanuit de deelnemers zijn hier bij de leden van het VO veel vragen binnengekomen. Met het oog op de voorgenomen liquidatie adviseert het VO dan ook om hier uitgebreid en vooral transparant over te communiceren.
 13. Het VO ziet in 2018 en verder een uitdagende taak voor zich om het bestuur te adviseren over het voorgenomen besluit om tot liquidatie over te gaan, en de aanwending van de achtergebleven gelden ten goede van alle (gewezen)deelnemers, slapers en gepensioneerden.
 14. Het VO dankt het bestuur voor de constructieve samenwerking gedurende 2017.

Het VO komt tot de volgende conclusie:

Na beoordeling van het jaarverslag 2017, het verstrekte bestuursverslag en andere informatie en de toelichting van het bestuur over het door haar gevoerde beleid en beleidskeuzes naar de toekomst toe, geeft het VO hierbij een positief oordeel over het jaarverslag 2017 van de Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel.

Het VO geeft hierbij gevolg aan het gestelde in artikel 4 lid 1 van het reglement verantwoordingsorgaan.

Schiphol, 28 juni 2018

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel
Verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van het verslag van het Verantwoordingsorgaan (VO) en dankt hen voor de constructieve samenwerking. De door het VO genoemde onderwerpen staan op de gezamenlijke overlegagenda en zullen op korte termijn nader met het VO worden besproken.

De toekomst van het fonds begint zich door het voornemen van het bestuur om tot liquidatie over te gaan, duidelijker af te tekenen. Het bestuur is zich terdege bewust van het feit, dat de besluitvorming over de belangrijke onderwerpen die daar mee samenhangen uiterst zorgvuldig dient plaats te vinden. Het verleden de juiste plek in de toekomst geven, is waar het in de kern op neerkomt.

Bij die uitdaging hecht het bestuur veel waarde aan de opvattingen en adviezen (gevraagd en ongevraagd) van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur onderschrijft de opvatting van het VO dat deskundigheid een voorwaarde vormt voor een goede uitoefening van hun taak. Mochten er wensen zijn voor scholing dan ondersteunt het bestuur het VO graag waar nodig en mogelijk.

Bestuursverslag

Hoofdpijnen

In de eerste maanden van het jaar ging de aandacht van het bestuur vooral uit naar de vaststelling van de kostendeckende premie voor 2017. Hierbij speelde de aanwending van de tegemoetkoming van Aegon inzake de schikking van het dispuut over de kosten rentegarantie een belangrijke rol.

Bij de vaststelling van het jaarverslag over 2016 heeft het bestuur in samenspraak met de accountant moeten voorzien in een alternatief voor het ontbreken van de ISAE 3402 verklaring van NN.

Vanaf medio 2017 ontstond er geleidelijk meer duidelijkheid over de keuze van sociale partners Grond en Cabine voor de uitvoering van de pensioenregelingen vanaf 1 januari 2018. Een werkgroep van het bestuur heeft zich intensief beziggehouden met te verwachten scenario's en de gevolgen voor het fonds. In het najaar werd duidelijk dat het fonds geen rol meer zou spelen bij de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018. Sociale partners Grond hebben ervoor gekozen om de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018 onder te brengen bij APF Stap. Voor medewerkers Cabine is de pensioenopbouw vanaf 1 januari ondergebracht bij BeFrank. Daarmee is het fonds per 1 januari 2018 niet meer verantwoordelijk voor toekomstige opbouw.

In het najaar van 2017 zijn de uitvoeringsovereenkomsten Grond en Cabine door de vennootschap per ultimo 2017 opgezegd.

Met Aegon is overleg gevoerd over de beëindiging van de herverzekeringsovereenkomst per 31 december 2017.

Op verzoek van sociale partners cabine is uitbreiding van de dekking van het overlijdensrisico naar 'levenslang' ingericht.

Het bestuur heeft in het najaar besloten om aan alle groepen een toeslag van 1,57% te verlenen. Deze toeslag is gefinancierd uit het vrije vermogen. In aansluiting hierop is besloten om het bedrag dat eerder was aangemerkt als financieringsbron voor toeslagverlening aan de groep 'inactieven van voor 2006' volledig aan te wenden voor inkoop van een eenmalige slotindexatie.

Het rendement op de beleggingen van het eigen vermogen stemt net als in 2016 tot tevredenheid, vanwege het feit dat de performance in beide beleggingscategorieën (vastrentende waarden en aandelen) hoger uitgekomen is dan de benchmark.

De vennootschap is in 2017 verder gegaan met de uitvoering van het programma 'Overhead & management' binnen de Grondorganisatie. Het bestuur heeft besloten om niet mee te werken aan verzoeken tot waardeoverdracht van medewerkers die als gevolg van het programma het bedrijf hebben moeten verlaten, aangezien deze zich in de ogen van het bestuur kwalificeren als 'collectief'.

Voor de groep van 43 ex-deelnemers met een spaartegoed is een pensioenpolis aangekocht bij Aegon. Alle ex-deelnemers zijn hierover geïnformeerd.

Vergaderingen

Het bestuur heeft in het verslagjaar 10 maal vergaderd. Daarnaast heeft (een afvaardiging van) het bestuur verscheidende keren separaat overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan.

Belangrijke onderwerpen

Herinrichting Grondorganisatie Transavia

De in 2015 aangekondigde herinrichting van de grondorganisatie van Transavia is in 2016 op gang gekomen en is in 2017 verder doorgezet. De vennootschap heeft het bestuur in 2016 geïnformeerd over de voortgang en een indicatie gegeven van de potentiële afname van het aantal FTE. Het bestuur hield rekening met een substantiële afname van het deelnemersbestand. De verdeling qua leeftijd en dienstjaren is nader in kaart gebracht.

Als gevolg hiervan hield het bestuur rekening met een toename van het aantal verzoeken tot waardeoverdracht. Met name dit laatste kan leiden tot een significante bijbetalingsverplichting voor het fonds (op basis van een scenario waarin alle vertrekkende deelnemers waardeoverdracht plegen in 2017), die ten laste gaat van het vrije vermogen. Deze geldt alleen voor waardeoverdracht van aanspraken die zijn ondergebracht bij NN. Voor de aanspraken die bij Aegon zijn ondergebracht, geldt dat de eventuele bijbetalingsverplichting verwerkt is in de overeengekomen herverzekeringspremie. Het bestuur heeft onderzocht of zij deze verzoeken tot waardeoverdracht kan aanmerken als 'collectief', Indien sprake is van een collectief, hoeft het bestuur niet mee te werken aan de waardeoverdrachten. Hierdoor zou de bijbetalingsverplichting lager uitvallen.

In het kader van evenwichtige belangenbehartiging gaat het om het belang van de achterblijvende deelnemers en gewezen deelnemers versus het belang van de vertrekkende deelnemer en zijn/haar wettelijk recht op het plegen van waardeoverdracht. In afwachting van de uitkomst van het onderzoek naar de (juridische) mogelijkheden en besluitvorming, heeft het bestuur eerst besloten om medewerking aan de uitvoering van waardeoverdracht van gewezen deelnemers uit deze specifieke groep op te schorten. In 2017 is het bestuur tot de conclusie gekomen dat er voldoende argumenten zijn die het aanmerken als 'collectief' rechtvaardigen en heeft zij besloten om geen medewerking te verlenen aan verzoeken tot overdracht van medewerkers van de bewuste groep. In de belangenafweging hebben de nadelige gevolgen voor de achterblijvende actieve medewerkers, de gepensioneerden en slapers het zwaarst gewogen. Een en ander is in administratief opzicht ingericht, geborgd en afgestemd met Aegon en NN.

Uitvoeringsovereenkomsten

In navolging op het besluit van Sociale partners over de uitvoering van de pensioenregelingen in 2018 heeft de vennootschap de uitvoeringsovereenkomst voor beide ringen opgezegd per 31 december 2017. Het fonds heeft met de vennootschap een beëindigingsovereenkomst gesloten met een looptijd tot en met 31 december 2019. Hierin is opgenomen dat de vennootschap in 2018 en 2019 onverminderd bestuursleden, personeelsleden, vergaderruimte en faciliteiten ter beschikking stelt. Daarnaast stelt de vennootschap in 2018 een bedrag van maximaal €200.000 ter beschikking voor de operationele kosten van het fonds.

Financiering van de regelingen

Voor de financiering van de regelingen in in 2017 2016 heeft het bestuur net als in 2016 strikt de hand gehouden aan de eis van kostendekkendheid. Bij de maatregelen die in 2015 en 2016 zijn genomen om het premietekort over 2015 bij ring Grond op te lossen, is beoogd om dat in het laatste jaar van de overeenkomst met Aegon volledig gerealiseerd te hebben.

Bij de vaststelling van het jaarverslag over 2016 is gebleken, dat de genomen maatregelen voldoende effect hebben gesorteerd. Het tekort van 2015 was bij beide ringen volledig ingelopen. Sociale partners Grond en Cabine hebben voor aanvang van 2017 laten weten, dat zij eenzelfde premie beschikbaar stelden voor pensioenopbouw als in 2016.

In 2017 is door Aegon een bedrag ter grootte van €900.000 aan het fonds overgemaakt. Dit bedrag vormt de uitkomst van de schikking van het in 2015 ontstane dispuut over de vaststelling van de zogenaamde RSC factor. In lijn met eerdere besluitvorming over de aanwending van een eventuele financiële tegemoetkoming, heeft het bestuur besloten om een deel van het depot te gebruiken voor pensioenopbouw in 2017. Het bestuur heeft het bedrag verdeeld over beide ringen op basis van de verhouding tussen de feitelijke premie in 2015 (33/67%), hetgeen leidt tot €294.000 voor ring cabine en €606.000 voor ring grond. Het bedrag is toegevoegd aan het premie egalisatiedepot dat in het jaarverslag over 2016 is opgenomen.

Bij het vaststellen van het opbouwpercentage over 2017 heeft het bestuur voorzichtigheidshalve een marge aangehouden ter grootte van €157.000 bij ring Grond en €97.000 bij ring Cabine. Voor ring Cabine is het opbouwpercentage 2017 vastgesteld op 1,55%. Voor ring Grond kwam het opbouwpercentage uit op 1,48% voor deelnemergroep I en 1,70% voor deelnemergroep II.

Bij het opmaken van de balans over 2017 is gebleken dat de financiering van de pensioenopbouw in 2017 bij beide ringen nauwelijks afwijkt van de vooraf gemaakte berekeningen. Bij ring Grond resteert een klein overschot, bij ring Cabine een gering tekort.

Vanwege het feit dat de herverzekeringsovereenkomst op 31 december 2017 is beëindigd en het fonds vanaf 1 januari 2018 geen actieve regeling meer uitvoert, zal het premieoverschot van € 10.000 bij ring Grond en het premietekort van € 9.000 bij ring Cabine aan het premie egalisatiedepot worden toegevoegd cq onttrokken. Het saldo van beide premie egalisatiedepots wordt in 2018 toegevoegd aan het vrije vermogen.

Mutaties premie egalisatiereserve

(in € 1.000)	Ring Grond	Ring Cabine
Stand 31 december 2016	194	144
Premieoverschot/ (tekort) over boekjaar 2017	10	-/-9
Stand 31 december 2017	204	135

Overlijdensrisico ring Cabine

De pensioenregeling voor Cabine kent een partnerpensioen op risicobasis welke wordt uitgekeerd tot het eind van de maand waarin de partner van de overleden deelnemer komt te overlijden, doch uiterlijk de 67-jarige leeftijd van de partner. Sociale partners hebben het fonds verzocht dit partnerpensioen op risicobasis in 2017 om te zetten naar uitkering tot het eind van de maand waarin de partner van de overleden deelnemer komt te overlijden. Aegon heeft de uitbreiding van de dekking vanaf 1 september 2017 in de verzekering opgenomen. De pensioenuitvoerder BeFrank heeft deze dekking vanaf 1 januari 2018 overgenomen.

Pensioenkapitalen ring Cabine

Het fonds heeft de individuele pensioenkapitalen van 43 ex-deelnemers uit de spaarfondsregeling Cabine die gold tot 1 april 2000, om laten zetten in een verzekerde pensioenpolis van Aegon. Alle betrokken ex-deelnemers zijn hierover geïnformeerd. Na voltooiing van de administratieve verwerking resteert een saldo van €8.000. Het bestuur zal ervoor zorgdragen dat dit bij de rechthebbenden terecht komt.

Eigen vermogen

In 2017 is een beleggingsrendement geboekt van 11,98% na kosten. Dit rendement ligt boven de gehanteerde benchmarks:

Aandelen: MSCI All Country World Net Index (GBP, JPY, USD Hedged) (Customized);

Staatsobligaties: Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond Index (cst);

Bedrijfsobligaties: Barclays Euro-Aggregate Corporate Index.

Indexatiebesluit

Het bestuur heeft in 2017 besloten om aan alle groepen (actieven en inactieven) een indexatie op de opgebouwde en ingegane pensioenen toe te kennen van 1,57%. De inkoop van deze toeslag is gefinancierd uit het vrije vermogen. De inkoop bij NN geschiedde op basis van de van kracht zijnde toeslagovereenkomst. Tussen het fonds en Aegon bestaat geen toeslagovereenkomst, de inkoop van toeslag wordt door per keer op verzoek geoffreerd.

Voor de groep inactieven van voor 2006 geldt, dat de inkoop van de toeslag van 1,57% ten laste komt van de reeds eerder geormerkte reserve van € 1.126.850. Bij de besluitvorming over toeslagverlening in 2017, is de vraag gerezen of het mogelijk cq. wenselijk zou zijn om deze groep een hogere toeslag te verlenen en/of het gehele bedrag in een keer aan te wenden voor de inkoop van toeslag. Het bestuur

heeft verschillende mogelijkheden in kaart gebracht en besloten om voor de groep inactieven van voor 2006 een eenmalige slotindexatie in te kopen bij NN op peildatum 2017 volgens de voorwaarden van de lopende toeslagovereenkomst. Het uiteindelijk beschikbare bedrag wordt inclusief rendement over het geormerkte bedrag berekend tot de datum van besluitvorming, te weten 1 december 2017. Er worden geen kosten verrekend. Het bedrag is vastgesteld op € € 1.285.231

De uitvoering van de inkoop van de extra toeslag zal plaatsvinden in juni 2018. Alle gepensioneerden uit deze groep ontvangen hierover bericht.

Toekomst van het fonds

Het fonds voert vanaf 1 januari 2018 geen actieve regeling meer uit en heeft derhalve geen premie-inkomsten meer. Het fonds blijft verantwoordelijk voor de opgebouwde pensioenaanspraken bij NN en Aegon en het eigen vermogen. Het bestuur heeft zich gebogen over de vraag of het nog van toegevoegde waarde is om het fonds in stand te houden. In de bestuursvergadering van 27 februari 2018 is het bestuur tot de slotsom gekomen dat er onvoldoende argumenten zijn, die voortzetting van het fonds rechtvaardigen. Het bestuur heeft daarop een voorgenomen besluit tot liquidatie genomen en ter advisering voorgelegd aan het VO..

Uitvoeringskosten

De uitvoeringskosten van de pensioenregelingen Grond en Cabine hebben continue aandacht van het bestuur. Gelet op de relatief kleine omvang van SPTGC blijft het kostenniveau relatief hoog. Van de ontvangen pensioenpremie gaat 5,6% resp. 7,4% op aan noodzakelijke bestuurs- en beheerskosten Grond en Cabine.

Rapportage van de visitatiecommissie

In het kader van Intern Toezicht heeft de door het fonds ingestelde visitatiecommissie (hierna: VC) de periode november 2016 tot en met oktober 2017 onderzocht. De VC heeft haar bevindingen en aanbevelingen in april 2018 aan het fonds gerapporteerd en deze met het bestuur besproken. De aanbevelingen zijn door het bestuur overgenomen op een actielijst. Het bestuur streeft ernaar om alle acties in 2018 uit te voeren.

Belangrijkste waarnemingen en aanbevelingen van de VC

Deze rapportage bevat de bevindingen van de visitatiecommissie (hierna: VC) naar aanleiding van haar onderzoek naar het functioneren van het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel (hierna: het fonds) over de periode november 2016 tot en met oktober 2017. De taak van VC bestaat uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur van het fonds, op de algemene gang van zaken in het fonds en het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur.

Het bestuur heeft de VC verzocht om naast de voormelde wettelijke taken, als specifieke onderwerpen aandacht te besteden aan:

- Het integraal risicomanagement;
- Toekomst van het fonds;
- Beheersing pensioenadministratie, met name de afspraken met Aegon over het tijdig leveren van de premiegegevens pensioenadministratie.

De VC volgt bij het uitvoeren van haar rol de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (hierna: VITP). De VC legt jaarlijks haar bevindingen vast in een rapport en legt verantwoording af aan het VO, aan het bestuur en aan de werkgever.

Belangrijkste waarnemingen en aanbevelingen

Functioneren van de governance

De VC is van oordeel dat het bestuur wettelijke adviesaanvragen consistent en systematisch aan het VO voorlegt ter advisering. Het VO geeft met kanttekeningen/overwegingen onderbouwde adviezen aan het bestuur en houdt het bestuur scherp. De VC is van oordeel dat het bestuur het VO nog intensiever zou kunnen betrekken bij de toekomstverkenning van het fonds.

De VC beveelt aan:

- het VO nog intensiever bij de toekomst van het fonds te betrekken.

Functioneren van het bestuur

De VC is van oordeel dat het bestuur regelmatig vergadert en dat in de bestuursvergaderingen voor het fonds relevante onderwerpen op de agenda staan. Daarop mist de VC nog de notulen van commissievergaderingen.

De VC beveelt aan:

- in het functieprofiel voor het bestuurslid specifiek voor het fonds benodigde kerncompetenties op te nemen;
- in het verkiezingsreglement de werkwijze bij een gelijk aantal stemmen voor twee of meer kandidaten op te nemen;
- de notulen van commissievergaderingen op de bestuursagenda te plaatsen;
- in de notulen de motivering van besluiten duidelijker vast te leggen.

Beleid van het bestuur

De VC is van oordeel dat het bestuur het beleid over het algemeen genomen op orde heeft en zo nodig beleidsaanpassingen doorvoert. Het beloningsbeleid van het fonds verdient nog wat verduidelijking. De VC heeft vastgesteld dat het bestuur zorgvuldig is omgegaan met het verwerken van de tegemoetkoming door Aegon in de pensioenopbouw, waarbij het bestuur met name ook het risico op een mogelijk premietekort over 2017 en het per 1 januari 2018 gesloten worden van het fonds heeft betrokken. Ook de vastlegging daarvan heeft het bestuur zorgvuldig gedaan. Deze vastlegging vormt een goede basis voor de communicatie met de werkgever, de belanghebbenden, het VO en de VC.

De VC beveelt aan:

- het beloningsbeleid te updaten.

Algemene gang van zaken in het fonds

De VC is van oordeel dat het bestuur voldoende 'in control' is. De fondsdocumentatie is redelijk op orde. De managementrapportages verschijnen tijdig en zijn uitgebreid. De uitbestedingsrelaties worden kritisch gevolgd.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Adequate risicobeheersing

Evenals voorgaand jaar stelt de VC vast dat integraal risicomanagement nog niet op niveau is. Het bestuur onderkent dit en heeft dit vastgelegd in de opvolgingslijst van aanbevelingen van de VC. De VC mist ten aanzien van het vastgelegd ambitieniveau voor integraal risicomanagement een naar een actieplan vertaald statusoverzicht van risicomanagement, integraal risicobeleidsplan en een uitgewerkt jaarplan. Hoewel het bestuur met regelmaat belangrijke risico's uit de risksheet, ontwikkelingen en thema's van DNB bespreekt in het licht van de risicobeheersing door het fonds worden belangrijke risico's echter naast operationeel te weinig strategisch behandeld. In verband met de keuze van sociale partners voor een APF in 2018, is het integraal risicomanagement mede in het kader daarvan noodzaak. Bewustwording, bewaking en monitoring van compliance en naleving van de gedragscode is op een basisniveau.

De VC beveelt aan:

- in voorleggers voor besluitvorming de relevante risico's uit te werken;
- bewustwording, bewaking en monitoring van compliance en naleving van de gedragscode op een hoger niveau te brengen.

Evenwichtige belangenafweging

De VC is van oordeel dat het bestuur besluiten neemt met veel oog voor de belangen van de verschillende groepen van belanghebbenden, zonder dat dit expliciet wordt vastgelegd. Een vooraf opgesteld beoordelingskader hanteert het bestuur daarbij niet.

De VC beveelt aan:

- voor belangrijke toekomstkeuzes een besluitvormingskader met criteria en wegingsfactoren vast te leggen voor toepassing van evenwichtige belangenafweging, op grond waarvan het bestuur besluiten neemt.

Communicatie

De VC is van oordeel dat het bestuur vooruitgang heeft geboekt in de communicatie met de achterban, waaronder een toegankelijke website, waarvan het beheer ook is geregeld.

Het communicatieplan 2018 voldoet grotendeels aan de kenmerken die van een communicatieplan te verwachten zijn. Aanscherping kan nog plaatsvinden door concretisering van de doelstellingen, de monitoring en de meting van het realiseren van de doelstellingen. De doelstellingen van de communicatie zijn echter weinig concreet vastgelegd.

De VC beveelt aan:

- de doelstellingen, de monitoring en de meting van het realiseren van de communicatiedoelstellingen aan te scherpen.

Naleving Code Pensioenfondsen

Het bestuur heeft in het bestuursverslag 2016 verantwoording afgelegd over de toepassing van de normen van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur heeft beperkte aandacht besteed aan het verder gaan voldoen aan de normen van de Code Pensioenfondsen wegens de mogelijke eindigheid van het fonds.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Cultuur en gedrag

Voor zover de VC kan vaststellen, is sprake van een open cultuur binnen het bestuur, waarbij sprake is van een op consensus gericht bestuur. Het bestuur vergadert effectief en is voldoende onafhankelijk en autonoom in de invulling van de bestuursrol.

De VC heeft geen aanbevelingen.

Opvolging eerdere aanbevelingen van intern toezicht

De VC heeft vastgesteld dat het bestuur alle 23 aanbevelingen van de VC heeft overgenomen, waarvan er inmiddels 14 zijn opgevolgd, aan 9 aanbevelingen wordt nog gewerkt.

De VC beveelt aan:

- de openstaande aanbevelingen op te volgen, met name betreffende het risicomanagement.

De visitatiecommissie

Mw. mr. M. Meijer-Zaalberg (voorzitter)

Dhr. H.J.P. Strang RA

Dhr. J. Westerbrink

13 maart 2018

Reactie bestuur op rapportage van de visitatiecommissie

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor haar rapport. In de constructieve bespreking van het rapport heeft het bestuur een eerste reactie gegeven op de bevindingen. Voor de opvolging van de aanbevelingen heeft het bestuur een aparte actielijst gemaakt, met het doel deze voor 1 oktober 2018 afgewerkt te hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Het fonds vindt kostenbeheersing belangrijk. Deelnemers vragen om transparantie en het fonds volgt daarom de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

In de aanbevelingen wordt een onderscheid gemaakt in kosten van het pensioenbeheer, kosten van het vermogensbeheer en transactiekosten.

De kosten van het pensioenbeheer worden uitgedrukt in kosten per deelnemer. Het aantal deelnemers is in de richtlijn de optelling van premiebetalende deelnemers en pensioengerechtigde deelnemers.

De kosten van het vermogensbeheer worden uitgedrukt als een percentage van het gemiddelde belegde vermogen evenals de transactiekosten.

Kosten pensioenbeheer

Onder de kosten van pensioenbeheer worden alle kosten opgenomen die het fonds maakt om de uitvoering van de pensioenovereenkomsten gestalte te geven. Hieronder vallen de kosten voor:

- Beloning bestuursleden
- Kosten toezichthouders
- Kosten accountant
- Kosten actuaris
- Kosten voor adviezen inzake gewijzigde wetgeving
- Kosten visitatiecommissie
- Kosten van pensioenuitvoerders

De kosten van de uitvoering van de pensioenregeling bedragen voor:

(in € 1.000)	2017	2016
Uitvoeringskosten volgens jaarrekening Ring Grond	155	152
Kosten voor rekening Transavia Airlines C.V.	55	58
Totale kosten voor Ring Grond	210	210
Totale kosten per deelnemer Ring Grond (in euro's)	254	255
Uitvoeringskosten volgens jaarrekening Ring Cabine	134	146
Kosten voor rekening Transavia Airlines C.V.	55	58
Totale kosten voor Ring Cabine	189	204
Totale kosten per deelnemer Ring Cabine (in euro's)	254	250

De uitvoeringskosten van de pensioenregelingen Grond en Cabine hebben continu aandacht van het bestuur. Gelet op de relatief kleine omvang van SPTGC blijft het relatieve kostenniveau relatief hoog. Van de ontvangen pensioenpremie gaat 5,6% resp. 7,4% op aan noodzakelijke bestuurs-, beheerskosten Grond en Cabine en kosten herverzekeraar. De hoogte van de kosten is beïnvloed door de aanhoudende inspanningen op het gebied van communicatie, introductie website alsmede de visitatie.

Naast de kosten die rechtstreeks ten laste van het fonds komen, zijn er een aantal kosten die voor rekening van Transavia Airlines C.V. komen. Deze kosten omvatten de tijdsbesteding van een aantal bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan alsmede de secretariële- en financiële ondersteuning. Deze kosten worden voor het jaar 2017 op ca € 110.000 geschat (2016: € 115.000). Deze kosten worden gelijk verdeeld over beide ringen.

Beleggingen

In 2017 is er een beleggingsresultaat van 11,98 % na kosten gerealiseerd op de beleggingen. De beleggingscommissie heeft gedurende het verslagjaar driemaal met Aegon Asset Management en haar adviseur de ontwikkeling van de portefeuille besproken. Bij aanvang van het verslagjaar bedroeg de tegenwaarde van de beleggingen € 18,2 miljoen, ultimo 2017 was dat € 20,4 miljoen. Het beleggingsresultaat over 2017 stemt tot tevredenheid. Overigens betreffen de hiervoor genoemde rendementen nettorendementen, dus geschoond voor de kosten vermogensbeheer, deze zijn al in mindering gebracht. De beleggingscommissie blijft in samenspraak met AAM en haar adviseur zoeken naar mogelijkheden om de kans op een hoger rendement, binnen de kaders van het beleggingsbeleid, te vergroten. In 2017 is er echter geen aanleiding geweest om een voorstel tot wijziging van het beleggingsbeleid te doen. De wetenschap dat het fonds vanaf 1 januari 2018 geen actieve regeling meer uitvoert, vormt een extra element bij de afwegingen ten aanzien van een eventuele wijziging van het beleggingsbeleid.

De primaire doelstelling van de beleggingen is en blijft het creëren van middelen ten behoeve van het verlenen van toeslag.

De samenstelling van de beleggingen wordt weergegeven in noot 5 en 26.

Kosten vermogensbeheer

De vermogensbeheerkosten zijn als volgt: de beheerskosten zijn 0,47% en de transactiekosten bedragen 0,01% (2016: 0,47% resp. 0,01%).

Verantwoord beleggen

Het vermogensbeheer van het vrije vermogen depot wordt uitgevoerd door Aegon Asset Management. Het fonds heeft regulier overleg over verantwoord beleggen met Aegon AM, onderschrijft haar beleid in deze en is in het kader van verantwoord beleggen akkoord met het beleggen in de diverse onderhavige Aegon beleggingsfondsen. Aegon AM geeft in zijn document 'Beleid Verantwoord Beleggen' aan dat er een uitsluitingsbeleid van toepassing is op alle bedrijven die direct betrokken zijn bij het vervaardigen, ontwikkelen, onderhouden of verhandelen van de volgende soorten wapens, munitie en mijnen: biologische wapens, chemische wapens, anti-persoonsmijnen, clusterbommen, en munitie met verarmd uranium. Bij indirecte betrokkenheid door een aan de onderneming juridische verbonden entiteit, zoals moederbedrijf of dochteronderneming, geldt een belang van 25% als drempel voordat tot uitsluiting wordt overgegaan. Aangaande nucleaire wapens, sluit AEGON bedrijven uit die direct betrokken zijn bij het vervaardigen, ontwikkelen, onderhouden of verhandelen van nucleaire wapens in landen waarvoor dat onder het non- proliferatieverdrag niet is toegestaan.

Voor een verdere verhandeling en detaillering hierover wordt verwezen naar het in het bovengenoemd door AEGON uitgegeven document 'Beleid Verantwoord Beleggen'.

De ISAE3402 verklaring van Aegon Investment Management (AIM) zijn door het bestuur bestudeerd (en besproken en geven geen aanleiding tot directe acties, wel zullen de belangrijkste uitzonderingen met Aegon IM besproken worden.

Toeslagenbeleid

Zoals gebruikelijk heeft AON/Hewitt ook in 2017 een budgetberekening aangeleverd, die aangeeft wat de kosten voor toeslagverlening zijn voor de diverse groepen (gewezen) deelnemers. Het bestuur heeft besloten om bij Ring Cabine en Ring Grond een toeslag te verlenen van 1,57% aan alle groepen. De totstandkoming van dit besluit is beschreven in het verslag van de bestuursvergadering van 10 oktober 2017.

Communicatie

In samenwerking met SPTV is in 2017 verder gewerkt aan het verbeteren van de communicatie.

Het bestuur toetst frequent of haar communicatie voldoet aan de volgende criteria:

- pensioenbewustwording;
- pensioeninzicht;
- tijdige informatie;
- begrijpelijke en duidelijke informatie;
- juiste informatie.

Er is extra aandacht geschonken aan de financiering van de regelingen in 2017, waarin het wegwerken van het premietekort in 2015 en de tegemoetkoming van Aegon belangrijke onderdelen waren.

De communicatiecommissie heeft in 2017 het communicatieplan geactualiseerd.

Haalbaarheidstoets

De Pensioenwet legt de pensioenfondsen de verplichting op een jaarlijkse haalbaarheidstoets uit te voeren. De haalbaarheidstoets geeft een inschatting van het verwachte pensioenresultaat en voor de risico's daaromheen. Fondsen moeten zelf binnen de door de wet toegestane grenzen een bandbreedte vaststellen voor de toegestane afwijking van het verwachte pensioenresultaat bij een slecht weer scenario. Deze bandbreedte moet passen bij de risicohouding van de deelnemers in het fonds. Jaarlijks wordt gekeken of het verwachte pensioenresultaat nog aansluit bij de gewekte verwachtingen. Voor de toets wordt een uniforme aanpak voorgeschreven.

Bij de haalbaarheidstoets voor herverzekerde fondsen zal rekening moeten worden gehouden met de specifieke kenmerken van de contracten bij Aegon en NN. Bovendien zullen aannames gemaakt moeten worden hoe de contractvoorwaarden van de herverzekeraar gedurende de prognoseperiode zullen wijzigen.

Voor een herverzekerd fonds geldt dat zolang er sprake is van vrij vermogen de dekkingsgraad in de evenwichtssituatie lager is dan de feitelijke dekkingsgraad. Daar is in de vaststelling van de ondergrenzen rekening mee gehouden. Deze zijn door het bestuur in het vorige verslagjaar vastgesteld en in dit jaar zijn de resultaten van de vervolghaalbaarheidstoets gecommuniceerd met de sociale partners. Onderstaande gegevens komen uit de haalbaarheidstoets die door Aon op 16 juni 2017 is gepresenteerd:

Vastgestelde ondergrenzen en maximale afwijking in slechtweersscenario:

- Vanuit de feitelijke financiële positie, ondergrens op fondsniveau 55% voor de ring Grond en 50% voor de ring Cabine.
- Eveneens vanuit de feitelijke financiële positie is de beoogde maximale afwijking in een slechtweersscenario 30% voor de ring Grond en 30% voor de ring Cabine.

De uitkomsten van de in het verslagjaar gehouden haalbaarheidstoets

- Vanuit de feitelijke financiële positie, verwacht pensioenresultaat 78,5% voor de ring Grond en 68,9% voor de ring Cabine.
- Eveneens vanuit de feitelijke financiële positie, afwijking van pensioenresultaat in een slechtweersscenario 9,4% voor de ring Grond en 9,1% voor de ring Cabine.

De uitkomsten zijn in lijn met de beleidsuitgangspunten van (zo veel mogelijk) volledige pensioenopbouw en vrijwel geen indexatietoekenning.

De uitkomst bevestigt dat het perspectief op een goed pensioenresultaat in deze uitvoeringsvorm als mager te bestempelen valt.

Samenwerking

In het kader van het streven naar meer efficiency, effectiviteit en kwaliteit heeft het bestuur net als in voorgaande jaren waar nodig en mogelijk samengewerkt met SPTV, het andere Transavia pensioenfonds. In 2017 is dit onder meer tot uitdrukking gekomen bij het communicatietraject en de samenstelling van de visitatiecommissie.

Herverzekering Aegon en Nationale Nederlanden

Aegon heeft in 2017 een eenmalige betaling van € 900.000 aan het fonds verricht. Deze betaling vormde de concessie van Aegon aan het fonds inzake het dispuut rond de vaststelling van de RSC factor in 2015 en 2016.

Na het besluit van sociale partners om te kiezen voor een andere uitvoeringsvorm, is vast komen te staan dat de herverzekeringsovereenkomst op 31 december 2017 zou eindigen. Met Aegon is overleg

gepleegd over de beëindigingsvoorwaarden in de overeenkomst en is door het bestuur besloten om te kiezen voor het premievrij achterlaten van de opgebouwde aanspraken met behoud van uitkeringsgarantie.

Verder zijn in het kader van het arbeidsongeschiktheidsrisico afspraken gemaakt over het monitoren van de ziekenlijst per 31 december 2017.

Aegon biedt het fonds geen mogelijkheid tot het sluiten van een toeslagovereenkomst. De inkoop van toeslagen wordt op moment van behoefte door Aegon per keer geoffreerd. Ten aanzien van de opgebouwde aanspraken bij NN is in het verslagjaar niets gewijzigd.

NN heeft het fonds een tweejarige verlenging van de toeslagovereenkomst die gold tot 31 december 2017 aangeboden. In mei 2018 is het bestuur ingegaan op deze aanbieding.

Voorts is met NN gesproken over haar eerdere besluit om te stoppen met het pro actief afgeven van een ISAE 3402 verklaring. Dit besluit heeft bij de vaststelling van het jaarverslag 2016 tot extra werkzaamheden en kosten gezorgd. NN begrijpt dat dit voor het fonds lastig is, maar komt niet terug op haar besluit.

De definitieve afrekening met Aegon heeft nog niet plaatsgevonden.

Goed pensioenfondsbestuur

Goed pensioenfondsbestuur

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen dient te treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Normen voor goed pensioenfondsbestuur zijn opgenomen in de Code Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. Doel van deze Code, die gebaseerd is op het 'pas toe of leg uit'-beginsel, is onder meer dat pensioenfondsen hun functioneren verder verbeteren en inzichtelijker maken. De belanghebbenden - deelnemers, gepensioneerden, slapers maar ook de werkgevers - moeten er immers vertrouwen in hebben dat het toevertrouwde geld goed beheerd wordt en dat belangen van ieder evenwichtig worden afgewogen.

Het Fonds voldoet grotendeels aan deze Code. Alleen bij de samenstelling van de organen is het vanwege de specifieke 'achterban' erg moeilijk gebleken te voldoen aan de diversiteitseis van code 56 en 65. Het bestuur heeft in 2015 een beheerst beloningsbeleid vastgesteld.

Gedragscode

De jaarlijkse ondertekening van de gedragscode door het bestuur is geschied.

Verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar heeft het bestuur geregeld met het verantwoordingsorgaan overleg gevoerd over de algemene situatie van het fonds en de werkwijze van het verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft waardering voor de wijze waarop het verantwoordingsorgaan met het bestuur in gesprek gaat over de afwegingen van het bestuur en de keuzes die het bestuur in verschillende kwesties heeft gemaakt.

Risicobeheersing

Sinds de in september 2013 definitief geworden Code Pensioenfondsen heeft het Fonds expliciet integraal risicomanagement op de agenda staan. Behalve de hierboven benoemde risico's waar (gedeeltelijk) sprake is van afdekking heeft het bestuur ook andere risico's benoemd, onder meer de risico's die herverzekering met zich meebrengt, welke continue geëvalueerd worden.

Het fonds hanteert daartoe een risk sheet waarin de voorkomende risico's beschreven staan met de gekozen beheersmaatregelen. De risk sheet wordt periodiek besproken en aangepast indien noodzakelijk. De risk sheet is in 2017 verder uitgebreid met bruto- en netto risico's zoals gewenst door de DNB.

Van Aegon als herverzekeraar en van Aegon AM als belegger worden ISAE 3402 rapportages ontvangen. De rapportage is voor het bestuur onderwerp van gesprek bij het beoordelen van de bedrijfsprocessen bij Aegon. Deze rapporten worden door het bestuur als bewijs gezien dat de procesuitvoering bij zowel Aegon als Aegon AM volgens de regels verloopt. De interne beheersing van de herverzekeraar wordt middels de zogenaamde ISAE 3402 Type II rapporten verwoord. Beide ISAE 3402 Type II rapporten van Aegon over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 worden door PWC gecontroleerd en met betrekking tot de uitzonderingen hebben we vastgesteld dat deze van minimale invloed zijn op SPTGC. Bovendien zijn er door Aegon verbeteracties ondernomen. Een punt met betrekking tot ongeautoriseerde toegang tot gegevens wordt door SPTGC aan de orde gesteld bij Aegon in het reguliere overleg over de uitvoering

Vanwege het ontbreken van een ISAE 3402 verklaring van NN laat het bestuur aanvullende controles op de werkzaamheden van NN uitvoeren door Aon. De resultaten van deze controles worden in het bestuur besproken. Tevens vindt geregeld overleg plaats met NN.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur heeft in 2017 geen gezamenlijke cursus gevolgd, maar op individueel- en commissieniveau is aan de bevordering van deskundigheid gewerkt. De beleggingscommissie heeft medio 2017 een workshop gevolgd bij Aegon AM.

Zelfevaluatie

In een van haar eerste bijeenkomsten in 2017 heeft het bestuur de taakverdeling en samenstelling van haar commissies onder de loep genomen. Hieruit zijn enkele aanpassingen voortgevloeid. Medio 2017 heeft het bestuur een dag uitgetrokken voor haar eerste reflectie- en visiesessie in nieuwe samenstelling. Hieruit kwam naar voren dat de samenwerking in het bestuur gekenmerkt wordt door vertrouwen, openheid en veiligheid. De werkdruk wordt als normaal ervaren. Als belangrijkste ontwikkelpunt kwam de vergaderpraktijk naar voren. Er zijn acties gedefinieerd om daarmee aan de slag te gaan

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur heeft gehandeld binnen de bestaande wet- en regelgeving.

Toezichthouder

Op grond van artikel 96 van de Pensioenwet dient er in het jaarverslag melding te worden gemaakt over het functioneren van het pensioenfonds. Hierbij dienen in ieder geval de volgende punten te worden opgenomen, waarbij de voor het Fonds vigerende situatie is beschreven:

- Het Fonds heeft in 2017 geen dwangsom of boetes opgelegd gekregen van een van de toezichthouders (DNB of AFM);
- Het Fonds heeft in 2017 geen aanwijzing ontvangen;
- Er is in 2017 geen bewindvoerder aangesteld;
- Er is geen lange termijn herstelplan van toepassing zoals omschreven in artikel 138 van de Pensioenwet;
- Er is geen korte termijn herstelplan van toepassing zoals omschreven in artikel 140 van de Pensioenwet;

Uitbesteding

De pensioenadministratie van SPTGC is uitbesteed aan NN en Aegon. Het bestuur laat AON Hewitt gerichte controles uitvoeren op de kwaliteit van de administratie. Aegon heeft een ISAE 3402 verklaring afgegeven. NN heeft over 2017 geen nieuwe ISAE 3402 afgegeven. AON/Hewitt voert steekproefsgewijze controles uit op de administraties van Aegon en NN. Het bestuur heeft AON/Hewitt gevraagd om een uitgebreidere controle uit te voeren op de administratie van NN. Het rapport van deze controle laat zien dat de administratie voldoet aan het vereiste kwaliteitsniveau.

Het bestuur heeft in het verslagjaar zowel op directie- als operationeel niveau overleg gevoerd met Aegon en NN ter handhaving en verdere bevordering van de kwaliteit van de dienstverlening.

De financiële administratie wordt door medewerkers van de vennootschap uitgevoerd. Beide administraties worden onderworpen aan controle door de externe accountant en certificerend actuaaris.

Belangrijke gebeurtenissen na 31 december 2017

- Het bestuur heeft het voorgenomen besluit tot liquidatie ter advisering voorgelegd aan het VO;
- Er is met de vennootschap een beëindigingsovereenkomst gesloten in aansluiting op de uitvoeringsovereenkomst die tot en met 31 december 2017 van kracht was;
- Het bestuur heeft twee werkgroepen geformeerd die zich bezighouden met respectievelijk de aanwending van de vrije reserve en de waardeoverdracht in geval van liquidatie.;
- Naar aanleiding van een matige rendementsverwachting op de belegging in staatsobligaties is gezocht naar alternatieven. Hieruit kwam de belegging in het ABS-fonds van AEGON gunstig en passend binnen het beleggingsplan naar voren. Het bestuur heeft besloten om per 1 juni 2018 de belegging in staatsobligaties (AEAM Core Eurozone Government Bond) om te zetten naar het ABS-fonds van AEGON (AEGON ABS Fund). De argumenten voor deze keuze zijn dat het ABS fonds minder gevoelig is voor rente ontwikkelingen dan staatsobligaties en dat een het te verwachten rendement hoger is: 2,5% voor het ABS fonds, staatsobligaties nihil. Het ABS fonds belegt, direct of indirect, in asset backed securities genoteerd in euro, gespreid over

verschillende issuers, onderpanden, sectoren en landen. Het beleggingsproces is gericht op waardetoevoeging door middel van een actief selectiebeleid van issuers, onderpanden, sectoren en landen. Het ABS fonds kent een iets hoger risicoprofiel, namelijk A+ ten opzichte van AAA. Dit valt echter binnen de kaders van het beleggingsbeleid.

- Het bestuur heeft de toeslagovereenkomst met NN verlengd;
- Op grond van het feit dat het fonds geen actieve regeling meer uitvoert, is er sprake van een significante wijziging. Dit verplicht het fonds tot het laten uitvoeren van een aanvangshaalbaarheidstoets;

Pensioenparagraaf Ring Grond

Karakter pensioenregelingen

Per 1 januari 2006 zijn alle pensioenregelingen voor het fonds een Collectief Beschikbare Premiereregeling (CDC) en geldt dat de actuariële- en beleggingsrisico's voor rekening voor alle deelnemers gezamenlijk zijn. De vennootschap is op geen enkele wijze aansprakelijk voor vermogenstekorten van het pensioenfonds. Aan de andere kant kan de vennootschap op geen enkele wijze aanspraak maken op eventuele vermogenoverschotten van het pensioenfonds. De vennootschap en het pensioenfonds zijn dit uitdrukkelijk in de uitvoeringsovereenkomst overeengekomen.

Het risico van lagere pensioenuitkeringen dan beschreven in het pensioenreglement komt op collectief niveau voor rekening van de (gewezen) deelnemers aan deze pensioenregeling en voor rekening van de individuele pensioengerechtigden door verlaging van de aanspraken, indien het collectieve niveau het risico niet op kan vangen.

Per 1 januari 2006 voert het fonds twee pensioenregelingen uit:

1. Pensioenregeling met final pay karakter, voor medewerkers per 1 januari 2006 in actieve dienst en geboren vóór 1 januari 1950. In deze regeling zitten geen actieve deelnemers meer.
2. Pensioenregeling, gebaseerd op middelloon, voor overige medewerkers van 18 tot 65 jaar.

Ad 1 De pensioenregeling met final pay karakter

Deze pensioenregeling heeft geen actieve deelnemers meer. De regeling was van toepassing op deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en in actieve dienst per 1 januari 2006. De pensioenregeling was een regeling met een final pay karakter (eindloon) en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

Ad 2 De pensioenregeling gebaseerd op middelloon

De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

De pensioenregeling kent de volgende pensioenvormen: ouderdomspensioen, partnerpensioen, wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid. De pensioenleeftijd als bedoeld in het pensioenreglement is per 1 januari 2014 verhoogd van 65 jaar naar 67 jaar.

Binnen de pensioenregeling gebaseerd op middelloon worden twee groepen onderscheiden:

Groep 1:

Werknemers van de vennootschap, behorende tot het grondpersoneel die geboren zijn op of na 1 januari 1950 en die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 bij de vennootschap als grondpersoneel in dienst werknemer waren, en bovendien op 1 januari 2006 de leeftijd van 25 jaar al hebben bereikt. Deze groep deelnemers wordt in het vervolg aangeduid met groep 1.

Groep 2:

- Werknemers van de vennootschap, behorende tot het grondpersoneel, die op of na 1 januari 2006 bij de vennootschap in dienst zijn getreden en de 18-jarige leeftijd hebben bereikt en daarnaast
- Werknemers van de vennootschap, niet zijnde vakantiekrachten, behorende tot het grondpersoneel, die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 bij de vennootschap als grondpersoneel in dienst werknemer waren, en op 1 januari 2006 de 18-jarige leeftijd al hebben bereikt maar nog niet de 25-jarige leeftijd.

Voor beide groepen geldt dat de pensioenaanspraken in beginsel worden berekend op basis van middelloon, hetgeen wil zeggen dat pensioen wordt opgebouwd over het gemiddeld verdiende salaris gedurende de diensttijd. Hierbij dient wel in acht te worden genomen dat conform het Collectieve Beschikbare Premierincipe' de mogelijkheid bestaat van het toepassen van reductiebepalingen en, indien nodig, verlaging van de pensioenaanspraken voor het individu in overeenstemming met het pensioenreglement.

Binnen het pensioenreglement gebaseerd op middelloon bestaan er enkele verschillen tussen beide groepen. Groep 1 kent bijvoorbeeld een iets lagere franchise dan groep 2 en een partnerpensioen dat verzekerd is op spaarbasis. Voor groep 2 is het partnerpensioen verzekerd op risicobasis. Hiertegenover staat dat groep 2 een hoger jaarlijks opbouwpercentage voor het ouderdompensioen heeft. Verder is de deelnemersbijdrage aan de pensioenregeling voor groep 1 iets lager dan groep 2 (8,0% tegenover 8,2% van de pensioengrondslag). De werkgeversbijdrage bedraagt voor groep 1 16% en voor groep 2 16,4%.

Opbouwpercentage ouderdompensioen Ring Grond	Groep 1	Groep 2
2006 t/m 2015	1,75%	2,00%
2016	1,34%	1,54%
2017	1,48%	1,70%

Toepassing toeslagenbeleid

Er is geen beleid voor toeslagverlening. Er is geen recht op toeslagen en er wordt ook geen premie voor betaald of specifieke reserve voor aangehouden. Indien de financiële positie van het pensioenfonds naar het oordeel van het bestuur, gehoord de actuaris, toereikend is, heeft het bestuur binnen het kader van de Pensioenwet de mogelijkheid om toeslagen (gedeeltelijk) te verlenen.

Mutatieoverzicht deelnemers Ring Grond

Overzicht verloop actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschiktheid):

		2017	2016
(in aantallen)			
Stand per 1 januari (excl. volledige arbeidsongeschiktheid)		561	580
Bij:	Nieuwe toetredingen	<u>62</u>	<u>23</u>
		623	603
Af:	Overlijden	-	-
	Pensioen	2	2
	Uit dienst	<u>59</u>	<u>40</u>
		61	42
Actieve deelnemers (excl. volledige arbeidsongeschikten)		<u>562</u>	<u>561</u>
Volledig arbeidsongeschikt		11	10
Stand per 31 december (incl. volledige arbeidsongeschiktheid)		<u>573</u>	<u>571</u>

Pensioenparagraaf Ring Cabine

Inleiding

Per 1 januari 2006 is voor de actieve deelnemers, die per 31 december 2005 jonger waren dan 60 jaar, door sociale partners een nieuwe pensioenregeling afgesproken, gebaseerd op middelloon en voorwaardelijke indexatie. De oude pensioenregeling (individuele beschikbare premie) is per 1 januari 2006 beëindigd, maar blijft naast de nieuwe pensioenregeling bestaan voor de medewerkers die per 31 december 2005 (ex)deelnemer zijn.

Per 1 januari 2006 voert het fonds twee pensioenregelingen uit, alsmede het deposito spaarfonds:

1. Pensioenregeling gebaseerd op middelloon per 1 januari 2006.
2. Pensioenregeling gebaseerd op individueel beschikbare premie tot 1 januari 2006.
3. Kapitalen uit hoofde van spaarfondspremies tot 1 april 2000 en een aantal afgekochte kleine pensioenen uit de pensioenregeling, genoemd onder 1.

Karakter pensioenregelingen

Ad 1. De pensioenregeling per 1 januari 2006

De pensioenregeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling en wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet.

De pensioenregeling kent de volgende pensioenvormen: ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen. Daarnaast is de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid verzekerd. De pensioenleeftijd als bedoeld in het pensioenreglement is 67 jaar. Alle medewerkers, die vallen onder de CAO Cabine, die op of na 1 januari 2007 21 jaar of ouder zijn, zijn vanaf 1 januari 2007 deelnemer. In de periode van 1 januari 2006 tot 1 januari 2007 zijn alleen Pusers vanaf 25 jaar deelnemer.

De pensioenaanspraken worden berekend op basis van middelloon, hetgeen wil zeggen dat pensioen wordt opgebouwd over het gemiddeld verdiende salaris gedurende de diensttijd. Hierbij dient wel in acht te worden genomen dat conform het 'collectieve beschikbare premieprincipe' de mogelijkheid bestaat van het toepassen van reductiebepalingen in overeenstemming met het pensioenreglement. Het jaarlijks opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen is per 1 januari 2014 aangepast van 2,5% naar 2,0%, in 2015 naar 1,64% en in 2016 naar 1,55%. Het nabestaandenpensioen is verzekerd op risicobasis tot het 67ste levensjaar van de partner.

De werkgeversbijdrage aan de pensioenregeling bedraagt vanaf 2006 9,25% van de pensioengrondslag en de deelnemersbijdrage 6%. Totaal ontvangt het fonds een premie van 15,25% van de pensioengrondslag. Vanaf juli 2011 stijgt de pensioenpremie jaarlijks per 1 juli tot 17,25% per juli 2014. Vanaf die datum bedraagt de werkgeversbijdrage 9,75% van de pensioengrondslag en de deelnemersbijdrage 7,5%.

NB Sociale partners hebben een akkoord gesloten voor financiering van de meerkosten van uitvoering in het 'overbruggingsjaar' 2013. Daarbij is afgesproken dat op basis van de kostendekkende premie de werkgeversbijdrage in het overbruggingsjaar 2013 11,18% van de pensioengrondslag bedraagt.

Per 1 januari 2016 is de werkgeversbijdrage verhoogd van 9,75% naar 10,25%.

Voorwaardelijk toeslagenbeleid vanaf 1 januari 2014.

Per 1 januari 2014 is er geen doelgericht toeslagbeleid. Feitelijk betekent dat er geen enkele ambitie is om toeslagen te verlenen. Indien de financiële positie van het pensioenfonds naar het oordeel van het bestuur, gehoord de actuaris, toereikend is, heeft het bestuur, binnen de kaders van de Pensioenwet, de mogelijkheid om toeslagen (gedeeltelijk) te verlenen.

Ad 2. De pensioenregeling van 1 april 2000 tot 1 januari 2006

Deze pensioenregeling, op basis van individueel beschikbare premie, is van toepassing op deelnemers en gewezen deelnemers die per 31 december 2005 een spaarkapitaal met pensioendoel hebben (pensioenkapitaal). Deze regeling is per 1 januari 2006 beëindigd.

Per ultimo 2017 maken 11 (gewezen) deelnemers nog gebruik van deze regeling (4 actieve deelnemers, 5 arbeidsongeschikten en 2 "slapers"). Deze beschikbare premieregeling is ondergebracht bij Nationale Nederlanden.

Ad. 3. Tegoeden spaarfonds.

Ten behoeve van de ex-deelnemers uit de spaarfondsregeling die gold tot 1 april 2000, die destijds geen waardeoverdracht hebben gepleegd, houdt het fonds de bedragen in eigen beheer aan en geeft daarover een rentevergoeding.

Deze ex-deelnemers werden in 2006 voor de tweede keer schriftelijk benaderd. Daarbij zijn zij geweest op de opgebouwde pensioengelden, de rendementen die hierop worden toegekend en de kosten die het fonds in rekening brengt. Tevens is de mogelijkheid van waardeoverdracht onder de aandacht gebracht. Dit heeft sindsdien geleid tot een aantal waardeoverdrachten. In 2017 is deze regeling ondergebracht bij Aegon.

Mutatieoverzicht deelnemers Ring Cabine

Overzicht verloop actieve deelnemers (exclusief arbeidsongeschiktheid)

		2017	2016
(in aantallen)			
Stand per 1 januari		788	644
Bij:	Nieuwe toetredingen	<u>178</u>	<u>395</u>
		966	1.039
Af:	Overlijden	-	2
	Pensioen	-	-
	Uit dienst	<u>247*</u>	<u>249**</u>
		247	251
Stand per 31 december		<u>719</u>	<u>788</u>

* Inclusief 166 deelnemers die per 31 december 2017 niet meer actief zijn maar mogelijk in 2018 weer in dienst komen.

**Inclusief 235 deelnemers die per 31 december 2016 niet meer actief zijn maar mogelijk in 2017 weer in dienst komen.

Financiële paragraaf Ring Grond

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

De financiële positie van Ring Grond is in 2017 nagenoeg gelijk gebleven aan 2016. Er is een positief resultaat op de beleggingen behaald.

De premiebijdragen in 2017 ad € 4,3 mln. dekken de kosten voor de reguliere opbouw van de pensioenaanspraken ad € 4,1 mln. Er is in 2017 een indexatie van 1,57% toegekend.

Financiële paragraaf Ring Cabine

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

De financiële positie van Ring Cabine is in 2017 licht verslechterd t.o.v. 2016 aangezien de ontvangen premies net niet toereikend waren om de kosten voor de in rekening gebrachte herverzekering en de kosten voor uitvoering te dekken. Er is een positief resultaat op de beleggingen behaald.

De premiebijdragen in 2017 ad € 2,5 mln. dekt de kosten voor de reguliere opbouw van de pensioenaanspraken ad € 2,3 mln., er is in 2017 een indexatie van 1,57% toegekend.

Actuariële paragraaf Ring Grond

Analyse van het resultaat

(in € 1.000)	2017	2016
Beleggingsresultaten	1.831	1.014
Premiebijdragen	4.267	4.360
Af: premie herverzekering	-/-4.089	-/-3.676
Af: koopsom indexatie	-/-1.871	-
Af: dekking voor kosten	-/-155	-/-221
Resultaat op premies	-/-1.848	463
Dekking voor kosten	155	221
Af: pensioenuitvoeringskosten	-/-155	-/-152
	-	69
Overige resultaten	-/-1	635
Resultaat boekjaar	-/-18	2.181

Solvabiliteitstoets

De solvabiliteitstoets is voor het jaar 2017 door AON Actuarissen uitgevoerd volgens de volgende berekening:

(in € 1.000)	
Vordering op herverzekeraar	136.333
Overige activa minus overige passiva	14.839
Beschikbaar vermogen	151.172
Af: Technische voorzieningen	-/-136.333
Eigen Vermogen	14.839
Af: Premie egalisatie reserve	-/-204
Af: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	-/-357
Reservepositie	14.278

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld.

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB 31-12-2017 inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels 2016 met toepassing van correctiefactor Es-P2A, zonder leeftijdsaanpassing;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aanneمة dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Partnerpensioen: Groep 1: op opbouw basis;
- Kostenopslag: Groep 2: op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats; 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband toekomstige administratie- en excassokosten.

Actuariële paragraaf Ring Cabine

Analyse van het resultaat

(in € 1.000)	2017	2016
Beleggingsresultaten	354	196
Premiebijdragen	2.460	2.308
Af: premie herverzekering	-/-2.330	-/-2.268
Af: koopsom indexatie	-/-577	-
Af: dekking voor kosten	-/-134	-/-146
Resultaat op premies	-/-581	-/-106
Dekking voor kosten	134	146
Af: pensioenuitvoeringskosten	-/-134	-/-146
	-	-
Overige resultaten	-/-33	287
Resultaat boekjaar	-/-260	377

Solvabiliteitstoets

De solvabiliteitstoets is voor het jaar 2017 door AON Actuarissen uitgevoerd volgens de volgende berekening:

(in € 1.000)	
Vordering op herverzekeraar	53.797
Overige activa minus overige passiva	<u>2.641</u>
Beschikbaar vermogen	56.438
Af: Technische voorzieningen	<u>-/-53.797</u>
Eigen Vermogen	2.641
Af: Premie egalisatie reserve	-/-135
Af: Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	<u>-/-152</u>
Reservepositie	<u>2.354</u>

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, toereikend vastgesteld.

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB 31-12-2016 inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels 2016 met toepassing van correctiefactor Es-P2A;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aannname dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Nabestaandenpensioen: Op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Risicoparagraaf

Het bestuur heeft het risksheet begin 2018 beoordeeld op basis van de situatie waarin het fonds zich vanaf 1 januari 2018 bevindt. Het feit dat er geen pensioenopbouw meer plaats vindt en het fonds geen premie-inkomsten meer heeft, leidt tot wijzigingen.

De belangrijkste (nieuwe) risico's zijn:

- Het wegvallen van inkomsten terwijl kosten doorgaan;
- Beschikbaarheid van gekwalificeerde bestuursleden;
- De kosten van individuele uitgaande waardeoverdrachten voor de bij NN opgebouwde aanspraken;

Portefeuille risico

Net als in voorgaande jaren is de opbouw van pensioenaanspraken in 2017 ondergebracht in een nominaal herverzekeringcontract bij Aegon zonder gesepareerd beleggingsdepot. Bij NN is de zogenaamde winstdeling afgekocht. Vanaf 1 januari 2018 zijn de pensioenaanspraken bij AEGON premievrij en nominaal gegarandeerd.

Beleggingsrisico

Per 1 mei 2015 is het vrije vermogen geheel belegd via Aegon Asset Management. Vanuit de primaire doelstelling (middelen voor voorwaardelijk toeslagverlening creëren) is beleggingsrendement op termijn noodzakelijk. Het bestuur heeft de mogelijkheid om zelf het moment van toeslagverlening te bepalen. Het beleggingsrisico is beschreven in het beleggingsplan en wordt beheerst middels het beleggingsmandaat. De beleggingscommissie ziet hier namens het bestuur op toe.

Renterisico

Het renterisico is gezien vanuit de invloed die de rente heeft op de ontwikkeling/vaststelling van de rentecorrectiefactor. Voor een herverzekerd fonds geldt dat dit risico gedekt wordt door de herverzekeraars. Wel wordt bij een aanhoudend lage rentestand geweld aan de (oorspronkelijke) pensioendoelstelling gedaan. Vanaf 1 januari 2018 geldt het renterisico alleen bij de inkoop van toeslag.

Actuarieel risico

Het actuariële risico is grotendeels afgedekt door middel van de garantiecontracten die met NN (tot en met 31 december 2012) en Aegon overeengekomen zijn. Wel loopt het fonds een actuariële risico bij de afwikkeling van waardeoverdrachten.

De grondslagen worden nauwlettend gevolgd en indien daartoe aanleiding is, aangepast in overleg met de actuaaris.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico (kredietrisico) is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop een fonds vorderingen heeft. De belangrijkste tegenpartijen van het fonds zijn NN voor achtergebleven aanspraken tot en met 31-12-2012 en Aegon voor achtergebleven aanspraken tot en met 31-12-2017 met wie het fonds een overeenkomst tot nominale herverzekering van de pensioenverplichtingen, premievrijstellingrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico's heeft gesloten.

Communicatierisico

Vanwege het feit dat de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018 bij nieuwe uitvoerders (Stap en BeFrank) is ondergebracht, hebben deelnemers (mogelijk) pensioenaanspraken bij meerdere uitvoerders (NN en Aegon via SPTGC). Er bestaat een risico dat de houder van pensioenaanspraken hierdoor in verwarring raakt. Het fonds zal zich inspannen om een bijdrage te leveren aan heldere en duidelijke pensioencommunicatie.

Operationeel risico

Ten slotte loopt het fonds net als elke andere organisatie niet financiële risico's in de zin van operationele risico's. Onder operationeel risico wordt verstaan het risico vanwege de onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Het fonds beheerst deze risico's door het stellen van kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de

uitvoering betrokken zijn op gebieden als interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit van geautomatiseerde systemen enzovoorts. Deze kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de Service Level Agreement met de herverzekeraar en worden periodiek getoetst door het bestuur van het fonds.

Volwassenheid IRM

In het kader van risicobeheersing heeft het bestuur een studie uitgevoerd naar de volwassenheid van het risicomanagement van het fonds. De conclusie is dat het fonds voldoet aan de vereisten die door DNB aan het risicomanagement gesteld kunnen worden.

Toekomstparagraaf

Het bestuur is tot de conclusie gekomen dat er geen overtuigende argumenten zijn om het fonds voort te zetten en heeft een voorgenomen besluit tot liquidatie genomen en dit ter advisering aan het VO voorgelegd. Na ontvangst van het advies zal het bestuur besluiten of zij van het voorgenomen besluit een definitief besluit maakt.

Hoe dan ook, de toekomst van het fonds wordt nadrukkelijk bepaald door het gegeven dat er geen premie inkomsten meer zijn en de instandhouding van het fonds onverminderd kosten met zich meebrengt. Daarnaast is inmiddels duidelijk dat het bestuursmodel Multi opf over enkele jaren niet meer kan worden gehanteerd. De spreekwoordelijke horizon is door bovenstaande aanzienlijk verkort.

Vanuit dit perspectief zal het bestuur al het mogelijke blijven doen om het best denkbare pensioenresultaat te realiseren.

Rekening houdend met het feit dat het bestuur voornemens is om het fonds te liquideren, voert zij in werkgroepverband onderzoekende/voorbereidende werkzaamheden uit. Deze hebben vooral betrekking op de mogelijke overdracht van opgebouwde aanspraken bij NN en Aegon (collectieve waardeoverdracht) en de aanwending en verdeling van het vrije vermogen. Daarbij zorgt het bestuur ervoor dat alle relevante fondsdocumenten up to date zijn en waar nodig aangepast aan de huidige status van gesloten fonds.

Het bestuur zorgt er voor dat haar deskundigheid in 2018 op peil blijft. Bij de deskundigheidsbevordering zal specifiek aandacht worden geschonken aan zaken die bij een liquidatieproces van belang zijn.

In september 2018 staat de zelfevaluatie van het bestuur gepland.

Schiphol, 28 juni 2018

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel
Het Bestuur

Dhr. J.P.S.I. Nijman

Dhr. R.H.P. Bosma

Mevr. L.L. Bruns

Dhr. B.G. Parson

Dhr. A.W. Gerritsma

Dhr. N. Rhayour Alami

Balans per 31 december 2017

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(in € 1.000)			2017	2016
Activa				
Beleggingen voor risico pensioenfonds				
Ring Grond	5	17.099	15.268	
Ring Cabine	26	<u>3.306</u>	<u>2.952</u>	
			20.405	18.220
Beleggingen voor risico deelnemers Ring Cabine				
	27		532	734
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen				
Ring Grond	6	136.333	135.149	
Ring Cabine	28	<u>53.797</u>	<u>51.429</u>	
			190.130	186.578
Vorderingen en overlopende activa				
Rekening-courant Transavia Airlines C.V. Ring Grond	7	-	37	
Rekening-courant Transavia Airlines C.V. Ring Cabine	29	-	64	
Overige vorderingen en overlopende activa Ring Grond	7	-	7	
			<u>-</u>	<u>108</u>
Liquide middelen				
Ring Grond	8	261	1.311	
Ring Cabine	30	<u>267</u>	<u>1.225</u>	
			528	2.536
			<u>211.595</u>	<u>208.176</u>

(in € 1.000)

2017

2016

Passiva

Kapitaal en reserves

Bestemmingsreserve Ring Grond	9	925	1.127
Premie egalisatie reserve Ring Grond	9	204	194
Premie egalisatie reserve Ring Cabine	31	135	144
Overige reserves Ring Grond	9	13.710	13.536
Overige reserves Ring Cabine	31	<u>2.506</u>	<u>2.757</u>
		17.480	17.758

Technische voorzieningen

Pensioenverplichtingen Ring Grond	10	136.333	135.149
Pensioenverplichtingen Ring Cabine	32	53.797	51.429
Toekomstige uitvoeringskosten Ring Grond	10	256	256
Toekomstige uitvoeringskosten Ring Cabine	32	<u>216</u>	<u>216</u>
		190.602	187.050

Voorziening voor risico deelnemers	33		532	734
------------------------------------	----	--	-----	-----

Overige schulden en overlopende passiva

Rekening-courant Nationale Nederlanden Ring Grond	11	1.581	6
Rekening-courant Nationale Nederlanden Ring Cabine	34	424	3
Rekening-courant Aegon Ring Grond	11	334	1.141
Rekening-courant Aegon Ring Cabine	34	260	1.079
Overige schulden en overlopende passiva Ring Grond	11	350	363
Overige schulden en overlopende passiva Ring Cabine	34	<u>32</u>	<u>42</u>
		2.981	2.634
		<u>211.595</u>	<u>208.176</u>

Staat van baten en lasten over 2017

(in € 1.000)		2017	2016
<i>Premiebijdragen</i>			
Ring Grond	13	4.267	4.360
Ring Cabine	36	2.460	2.308
<i>Beleggingsresultaten voor risico pensioenfond</i>			
Ring Grond	14	1.831	1.014
Ring Cabine	37	354	196
<i>Mutatie beleggingen voor risico deelnemers</i>		-/-202	32
<i>Mutatie herverzekeringsdeel Technische voorziening</i>			
Ring Grond		1.184	12.265
Ring Cabine		2.368	8.534
<i>Baten uit herverzekering</i>			
Ring Grond	15	1.903	1.856
Ring Cabine	38	205	189
<i>Overige baten</i>			
Ring Grond	16	-	606
Ring Cabine	39	-	294
Totaal Baten		14.370	31.654
<i>Mutatie Technische voorziening</i>			
Ring Grond		1.184	12.265
Ring Cabine		2.368	8.534
<i>Mutatie voorziening risico deelnemers</i>		-/-202	32
<i>Pensioenuitkeringen</i>			
Ring Grond	17	1.903	1.856
Ring Cabine	40	205	189
<i>Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	18	-	-
Ring Cabine	41	-	-
<i>Premie herverzekering</i>			
Ring Grond	19	5.960	3.676
Ring Cabine	42	2.907	2.268
<i>Saldo Waardeoverdrachten</i>			
Ring Grond	20	1	-/-29
Ring Cabine	43	33	7
<i>Pensioenuitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	21	155	152
Ring Cabine	44	134	146
Totaal Lasten		14.648	29.096
Saldo rekening van baten en lasten		-/-278	2.558

Bestemming van het saldo van baten en lasten

(in € 1.000)	2017	2016
Mutatie bestemmingsreserve Ring Grond	-/-202	-
Mutatie premie egalisatie reserve Ring Grond	10	194
Mutatie premie egalisatie reserve Ring Cabine	-/-9	144
Overige reserves Ring Grond	174	1.987
Overige reserves Ring Cabine	-/-251	233
Saldo rekening van baten en lasten	-/-278	2.558

Kasstroomoverzicht over 2017

(in € 1.000)		2017	2016
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
<i>Ontvangen premiebijdragen</i>			
Ring Grond	13	4.304	4.322
Ring Cabine	36	2.524	2.250
<i>Betaalde premies herverzekering</i>			
Ring Grond	19	-/-5.217	-/-3.511
Ring Cabine	42	-/-3.330	-/-1.278
<i>Betaalde waardeoverdrachten</i>			
Ring Grond	20	-/-14	-/-361
Ring Cabine	43	-/-25	-
<i>Betaalde pensioenuitvoeringskosten</i>			
Ring Grond	21	-/-123	-/-140
Ring Cabine	44	-/-127	-/-145
		-/-2.008	1.137
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
<i>Aankoop beleggingen voor risico pensioenfond</i>			
Ring Grond	5	-/-334	-/-228
Ring Cabine	26	-/-65	-/-44
<i>Verkoop beleggingen voor risico pensioenfond</i>			
Ring Grond	5	339	228
Ring Cabine	26	66	44
<i>Overige mutaties</i>			
Ring Grond	5	-/-6	228
Ring Cabine	26	-/-1	44
		-/-1	-
Totale mutatie		-/-2.009	1.137
<i>Beginstand liquide middelen</i>			
Ring Grond	8	1.311	1.001
Ring Cabine	30	1.225	398
<i>Eindstand liquide middelen</i>			
Ring Grond	8	261	1.311
Ring Cabine	30	267	1.225
<i>Mutatie liquide middelen beleggingen</i>			
Ring Grond		-/-1	-
Ring Cabine		-	-
Totale mutatie		-/-2.009	1.137

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2017

1. Inleiding

Het doel van Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel, statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers.

2. Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Het bestuur heeft op 21 juni 2018 de jaarrekening opgemaakt en vastgesteld.

3. Stelsel- en schattingswijzigingen

Er hebben zich geen stelselwijzigingen en schattingswijzigingen voor gedaan in 2017. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar noot 10 en 32.

4. Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

(a) Algemeen

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2017.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van het fonds. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

(b) Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

(c) Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

(d) Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "overlopende activa danwel overlopende passiva".

(e) Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

(f) Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

(g) Beleggingen

(g.1) Algemeen

In overeenstemming met de Pensioenwet worden beleggingen gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd. Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd onder beleggingen.

(g.2) Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

(g.3) Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebepaling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijd.

Indien geen betrouwbare schatting van de actuele waarde van de vastrentende waarden is te maken, worden vastrentende waarden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

(h) Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risicopolishouders zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden.

(i) Herverzekeringsdeel Technische voorzieningen

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

(j) Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

(k) Technische voorzieningen

(k.1) Voorziening voor pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen.

Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente.

Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen ultimo 2017 voor Ring Grond zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels met toepassing van correctiefactor Es-P2A zonder leeftijdsterugstelling;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aanneمة dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Partnerpensioen: Groep 1: op opbouwbasis
Groep 2: op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

De berekeningen ultimo 2017 voor Ring Cabine zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- Marktrente: Rente Termijn Structuur DNB inclusief UFR;
- Overlevingstafels: AG-prognosetafels met toepassing van correctiefactor Es-P2A;
- Gehuwdheid: Onbepaalde man/vrouw;
- Partnerpensioen: Aanneمة dat de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- Nabestaandenpensioen: Op risicobasis. Er vindt geen opbouw plaats;
- Kostenopslag: 2% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

(k.2) Voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten

De voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten wordt bepaald om mogelijke toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen, te kunnen voldoen in het geval bij discontinuïteit bij het pensioenfonds.

De toekomstige uitvoeringskosten wordt geschat, gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert.

(l) Voorzieningen voor risico van deelnemers

De waardering van de voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

(m) Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

(n) Dekkingsgraad

De aanwezige dekkingsgraad is uitgedrukt in een percentage van Eigen Vermogen (bestaande uit Overige reserves en Bestemmingsreserves) ten opzichte van de som van de technische voorziening en overige voorziening.

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de 4 kwartalen voorafgaand aan het moment van vaststelling.

De reële dekkingsgraad is berekend overeenkomstig het hieromtrent bepaalde in artikel 133b van de Pensioenwet.

Toelichting Ring Grond

Balans per 31 december 2017 (Ring Grond)

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(in € 1.000)

		2017	2016
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	5	17.099	15.268
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	6	136.333	135.149
Vorderingen en overlopende activa	7		
Rekening-courant Transavia Airlines C.V.		-	37
Overige vorderingen en overlopende activa		-	7
		-	44
Liquide middelen	8	261	1.311
		153.693	151.772
Passiva			
Kapitaal en reserves	9		
Bestemmingsreserve		925	1.127
Premie egalisatie reserve		204	194
Overige reserves		13.710	13.536
		14.839	14.857
Technische voorzieningen	10		
Voorziening Pensioenverplichtingen		136.333	135.149
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten		256	256
		136.589	135.405
Overige schulden en overlopende passiva	11		
Rekening-courant Nationale Nederlanden		1.581	6
Rekening-courant Aegon		334	1.141
Overige schulden en overlopende passiva		350	363
		2.265	1.510
		153.693	151.772

Staat van baten en lasten over 2017 (Ring Grond)

(in € 1.000)		2017	2016
Premiebijdragen	13	4.267	4.360
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	14	1.831	1.014
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorziening		1.184	12.265
Baten uit herverzekering	15	1.903	1.856
Overige baten	16	-	606
Totaal Baten		9.185	20.101
Mutatie Technische voorziening		1.184	12.265
Pensioenuitkeringen	17	1.903	1.856
Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten	18	-	-
Premie herverzekering	19	5.960	3.676
Saldo waardeoverdrachten	20	1	-/-29
Pensioenuitvoeringskosten	21	155	152
Totaal Lasten		9.203	17.920
Saldo rekening van baten en lasten		-/-18	2.181

Bestemming van het saldo van baten en lasten (Ring Grond)

(in € 1.000)		2017	2016
Mutatie bestemmingsreserve		-/-202	-
Mutatie premie egalisatiereserve		10	194
Overige reserves		174	1.987
Saldo rekening van baten en lasten		-/-18	2.181

Kasstroomoverzicht over 2017 (Ring Grond)

(in € 1.000)		2017	2016
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
Ontvangen premiebijdragen	13	4.304	4.322
Betaalde premies herverzekering	19	-/-5.217	-/-3.511
Betaalde waardeoverdrachten	20	-/-14	-/-361
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	21	-/-123	-/-140
Overige		-	-
		<u>-/-1.050</u>	<u>310</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
Aankoop beleggingen voor risico pensioenfonds	5	-/-334	-/-228
Verkoop beleggingen voor risico pensioenfonds	5	339	225
Overige mutaties	5	-/-6	-/-3
		<u>-/-1</u>	<u>-</u>
Totale mutatie		<u>-/-1.051</u>	<u>310</u>
Beginstand liquide middelen	8	1.311	1.001
Eindstand liquide middelen	8	261	1.311
Beginstand liquide middelen beleggingen	5	2	2
Eindstand liquide middelen beleggingen	5	1	2
		<u>-/-1.051</u>	<u>310</u>

5. Beleggingen voor risico pensioenfond

Ring Grond en Ring Cabine beleggen samen in de beleggingspool. Er wordt belegd in zowel aandelen als in vastrentende waarden.

De belegging in aandelen omvat beleggingen in het fonds AeAM World Equity Fund (EUR) van Aegon. Dit fonds belegt, direct of indirect, in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen over de hele wereld.

De belegging in vastrentende waarden omvat beleggingen in de fondsen AEAM European Credit Fund en AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund, beide van Aegon. Het AEAM European Credit Fund belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden in euro uitgeven door bedrijven en instellingen. AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund belegt, direct of indirect, in staatspapier genoteerd in euro van landen uit de Core Eurozone benchmark.

De samenstelling van de vastrentende waarden is:

(in %)	2017	2016
Bedrijven en instellingen	52%	53%
Overheden	48%	47%
	100%	100%

Bij de start van de beleggingspool in 2015 is de inleg-ratio bepaald op 83,8% vs. 16,2%. In 2016 en 2017 zijn er geen bijstortingen geweest.

Er worden geen beleggingen aangehouden in de vennootschap.

De beleggingen worden als geheel belegd en gemonitord, zodoende worden de resultaten en het belegde vermogen op basis van de inleg-ratio meegenomen in de resultaten en balans van Ring Grond en Ring Cabine.

In de overzichten wordt de inleg-ratio toegepast voor het aandeel van Ring Grond, resp. Ring Cabine.

De mutaties over 2017 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2017	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2017
Aandelen	12.033	107	-/-199	2.119	14.060
Vastrentende waarden	6.195	292	-/-206	73	6.354
Overig	-/-8	-	6	-/-6	-/-9
	18.220	399	-/-399	2.185	20.405
Aandeel Ring Grond (83,8%)	15.268	334	-/-334	1.831	17.099
Aandeel Ring Cabine (16,2%)	2.952	65	-/-65	354	3.306

De mutaties over 2016 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2016	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2016
Aandelen	10.950	197	-/-73	959	12.033
Vastrentende waarden	6.057	75	-/-195	258	6.195
Overig	3	-	-/-4	-/-7	-/-8
	17.010	272	-/-272	1.210	18.220
Aandeel Ring Grond (83,8%)		228	-/-228	1.014	15.268
Aandeel Ring Cabine (16,2%)		44	-/-44	196	2.952

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderings-modellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2017 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	14.060	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.354	-

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2016 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	12.033	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.195	-

6. Herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen

Per 1 januari 2013 zijn de opgebouwde aanspraken premievrij achtergebleven bij Nationale Nederlanden op basis van een niet-winstdelend contract.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. Er is geen winstdelingsregeling van toepassing.

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen gespecificeerd naar herverzekeraar is als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Nationale Nederlanden	113.313	116.315
Aegon	23.020	18.834
	136.333	135.149

7. Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

8. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn.

9. Kapitaal en reserves

(in € 1.000)	Bestemmings- reserve	Premie egalisatie- reserve	Overige reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2016	-	-	12.676	12.676
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-	194	1.987	2.181
Overige mutaties	1.127	-	-/-1.127	-
Stand per 31 december 2016	1.127	194	13.536	14.857
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-202	10	174	-/-18
Overige mutaties	-	-	-	-
Saldo per 31 december 2017	925	204	13.710	14.839

Voorstel tot bestemming van het saldo van Baten en Lasten

Het bestuur heeft voorgesteld om het saldo van baten en lasten toe te voegen aan de Overige Reserves. Dit voorstel is in bovenstaand overzicht verwerkt.

Bestemmingsreserve

De Bestemmingsreserve heeft betrekking op het besluit van het bestuur in 2016 om de gepensioneerden van vóór 2006 een toeslag te geven. De mutatie in 2017 betreft 2 elementen:

- enerzijds de onttrekking van de inkoop van 1,57% toeslag ad € 360.000
- anderzijds de toevoeging van het relevante aandeel in de beleggingsopbrengsten, vastgesteld op € 158.000.

Het restant van de bestemmingsreserve zal in 2018 worden bestemd voor de inkoop van een slotindexatie.

Premie egalisatiereserve

De Premie egalisatiereserve muteert met het verschil tussen de feitelijke premie en de kostendekkende premie.

Solvabiliteit

Het fonds heeft de voorziening voor pensioenverplichtingen middels een nominaal garantiecontract ondergebracht bij Aegon. Opgebouwde aanspraken tot en met 31 december 2012 zijn premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden. Het aan te houden Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) bedraagt als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)	136.333	135.149
MVEV als % van VPV	0,26%	0,26%
MVEV als bedrag	357	348
Aanwezige dekkingsgraad	110,7%	110,8%
Reële dekkingsgraad	89,4%	90,6%
Beleidsdekkingsgraad	111,7%	111,5%

Het fonds houdt geen Vereist Eigen Vermogen (VEV). Vrijwel alle risico's die bij het bepalen van de omvang van het VEV op basis van het standaardmodel aan de orde zijn, zijn niet aan de orde bij herverzekerde fondsen die risico's volledig hebben overgedragen aan een herverzekeraar door middel van een garantiecontract.

10. Technische voorzieningen

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(in € 1.000)		2017	2016
Stand per 1 januari		135.149	122.884
Pensioenopbouw	A	4.273	3.434
Indexering en overige toeslagen	B	2.122	-
Rentetoevoeging	C	-/-303	-/-75
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	D	-/-1.936	-/-1.867
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	E	-/-39	-/-37
Saldo waardeoverdrachten	F	-/-32	-/-1.205
Aanpassing rente termijn structuur	G	-/-2.048	13.400
Aanpassing actuariële grondslagen	H	-	440
Overige mutatie	I	-/-853	-/-1.825
Mutatie voorziening		1.184	12.265
Saldo per 31 december		136.333	135.149

A. Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

B. Indexering en overige toeslagen

Het fonds heeft geen ambitie ten aanzien van indexatie van de opgebouwde pensioenrechten. Het bestuur heeft in de vergadering van 10 oktober 2017 besloten om 1,57% indexatie van de pensioenaanspraken toe te kennen per 1 juli 2017. Dit geldt zowel voor de actieven, als de inactieven en gepensioneerden in de regeling van na 2005 alsmede voor de inactieven en gepensioneerden in de regeling van vóór 2006.

C. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met $-/-0,217\%$ (2016: $-/-0,060\%$).

D. Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

E. Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

F. Saldo waardeoverdrachten

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfondsen of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever. Het betreft de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

G. Aanpassing rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

H. Aanpassing actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking dan voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien. Het fonds maakt gebruik van de overlevingstafel Collectief 2003 volgens afspraken met Nationale Nederlanden. Voor de berekening op basis van het FTK wordt gebruik gemaakt van de door het Actuarieel Genootschap gepubliceerde prognosetafels Gehele Bevolking Mannen (GBM) en Vrouwen (GBV) 2016, zonder leeftijdsterugstelling vanuit prudentie oogpunt.

I. Overige mutaties

Dit betreft het actuarieel resultaat op de premies.

De voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2017	2016
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten)	67.922	68.747
"Slapers"	35.744	33.501
Gepensioneerden	32.667	32.901
Saldo per 31 december	136.333	135.149

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Toeslagverlening

Het bestuur heeft in de vergadering van 10 oktober 2017 besloten om 1,57% indexatie van de pensioenaanspraken toe te kennen per 1 juli 2017. Dit geldt zowel voor de actieven, als de inactieven en gepensioneerden in de regeling van na 2005 alsmede voor de inactieven en gepensioneerden in de regeling van vóór 2006.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	256	256
Saldo per 31 december	256	256

Volgens de Pensioenwet dient een pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen op marktwaarde te waarderen. Het treffen van een voorziening voor toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen is daar onderdeel van. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook bij discontinuïteit het pensioenfonds de uitvoeringskosten dient te kunnen dragen. Na consultatie van de actuaris heeft het fonds besloten om een voorziening op te nemen voor toekomstige uitvoeringskosten gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert.

11. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva

(in € 1.000)	2017	2016
Nog te betalen kosten	36	35
Saldo nog te betalen waardeoverdrachten	314	328
Saldo per 31 december	350	363

Het saldo nog te betalen waardeoverdrachten betreft het effect van de wettelijke voorschriften met betrekking tot de berekening van waardeoverdracht, te weten het surplus ten opzichte van de conform rekenrente opgenomen voorziening.

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

12. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen; tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De in het boekjaar 2017 verstrekte bezoldiging aan bestuurders bedraagt € 24.458 voor Ring Grond en Cabine (2016: € 11.000) en is gelijkmatig verdeeld over beide Ringen. Er zijn noch leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders die in dienst zijn van Transavia Airlines nemen deel aan de pensioenregeling tegen CAO grondslagen.

13. Premiebijdragen

(in € 1.000)	2017	2016
Werkgeversgedeelte	2.841	2.901
Werknemersgedeelte	1.426	1.459
	4.267	4.360

De kostendekkende premie en de feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Pensioenopbouw	4.091	3.689
Opslag MVEV	11	20
Uitvoeringskosten	155	152
Actuariële kostendekkende premie	4.257	3.861
Feitelijke premie	4.267	4.360

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er een premie overschot is van € 10.000. Dit bedrag wordt via de bestemming van het Saldo van Baten en Lasten toegevoegd aan de premie egalisatiereserve.

De actuariële kostendekkende premie bestaat uit:

- de premie die actuariëel benodigd is in verband met de pensioenverplichtingen;
- de opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 131 en 132 van de Pensioenwet. Het bestuur heeft besloten om vanaf boekjaar 2008 een opslag voor het MVEV toe te passen. Voor boekjaar 2017 is deze opslag 0,26% (2016: 0,53%).
- de opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds;

Voor de gedempte kostendekkende premie heeft het bestuur besloten om de premie zoals die met de verzekeraar is overeengekomen, te beschouwen als het onderdeel van de kostendekkende premie die actuariëel nodig is in verband met de aangroei van verplichtingen. Vanwege het garantiecontract heeft het fonds immers de verzekeringstechnische risico's aan de verzekeraar overgedragen. De totale kosten die daarvoor gemaakt worden bestaan uit de premie die aan de herverzekeraar moet worden afgedragen. Volgens artikel 128, eerste lid, onderdeel a Pensioenwet en Besluit FTK, artikel 4 eerste lid is het niet nodig dat in een dergelijk geval een kostendekkende premie gehanteerd wordt ten aanzien van de aangroei van de verplichtingen die boven of onder het niveau ligt van de premie die aan de verzekeraar wordt afgedragen. Wel wordt een opslag toegepast voor het in stand houden van het minimaal vereist eigen vermogen, en voor uitvoeringskosten.

14. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten kunnen als volgt worden verdeeld:

(in € 1.000)	2017	2016
Directe beleggingsopbrengsten	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten	1.831	1.014
	1.831	1.014

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden de resultaten uit beleggingen (zowel vastrentend als overige beleggingen) dit betreft de dividenden en interestbaten, weergegeven.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten.

Van het totaalbedrag is een bedrag ad € 158.000 toe te kennen aan de groep inactieven en gepensioneerden in de regeling van vóór 2006, dit bedrag zal worden toegevoegd aan de Bestemmingsreserve.

15. Baten uit herverzekering

(in € 1.000)	2017	2016
Pensioenuitkeringen uit hoofde van herverzekering	1.903	1.856
Saldo per 31 december	1.903	1.856

16. Overige baten

(in € 1.000)	2017	2016
Tegemoetkoming Aegon	-	606
Overige baten	-	-
Saldo per 31 december	-	606

17. Pensioenuitkeringen

(in € 1.000)	2017	2016
Ouderdompensioen	1.586	1.575
Partnerpensioen	306	269
Wezenpensioen	11	12
Pensioenuitkeringen	1.903	1.856

18. Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	-	-
Saldo per 31 december	-	-

19. Premie herverzekering

(in € 1.000)	2017	2016
Premie Nationale Nederlanden	-	15
Premie Aegon*	4.089	3.050
Correctie MRC factor 2015	-	-/-32
Correctie MRC factor 2016	-	643
Koopsom indexatie Nationale Nederlanden	1.554	-
Koopsom indexatie Aegon	317	-
Saldo per 31 december	5.960	3.676

*is inclusief opslag voor administratie- en excassokosten

20. Saldo waardeoverdrachten

(in € 1.000)	2017	2016
Inkomende waarde overdrachten	-	-/-4
Koopsom inkomende waarde overdrachten	-	4
Uitgaande waarde overdrachten	70	1.622
Afkoop uitgaande waarde overdrachten	-/-55	-/-1.265
Mutatie saldo Nog te betalen waarde overdrachten	-/-14	-/-385
	1	-/-29

21. Pensioenuitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Accountantskosten	20	16
Kosten toezichthouders	5	6
Adviseurskosten Aon Hewitt Consulting	65	56
Overige adviseurskosten	10	37
Beloning bestuursleden	12	6
Kosten pensioenuitvoerders	28	-
Overige kosten	15	31
	155	152

De kosten voor administratieve en secretariële ondersteuning zijn voor rekening van de werkgever conform de afspraak van de uitvoeringsovereenkomst. Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten hebben betrekking op de door KPMG Accountants N.V. uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van de controle op de jaarrekening en de DNB-staten. Er zijn geen andere werkzaamheden door KPMG Accountants N.V. verricht.

22. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De kosten van de werkzaamheden welke worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever worden niet doorbelast aan het fonds.

23. Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

24. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2018 vind er geen opbouw van pensioenrechten meer plaats via het fonds.

25. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vanaf 1 januari 2013 zijn de pensioenaanspraken herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. De overeenkomst is geëindigd op 31 december 2017.

Toelichting Ring Cabine

Balans per 31 december 2017 (Ring Cabine)

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(in € 1.000)		2017	2016
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	26	3.306	2.952
Beleggingen voor risico deelnemers	27	532	734
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	28	53.797	51.429
Vorderingen en overlopende activa	29		
Rekening-courant Transavia Airlines C.V.		-	64
Overige vorderingen en overlopende activa		-	-
		-	64
Liquide middelen	30	267	1.225
		57.902	56.404
Passiva			
Kapitaal en reserves	31		
Premie egalisatie reserve		135	144
Overige reserves		2.506	2.757
		2.641	2.901
Technische voorzieningen	32		
Voorziening Pensioenverplichtingen		53.797	51.429
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten		216	216
		54.013	51.645
Voorziening voor risico deelnemers	33	532	734
Overige schulden en overlopende passiva	34		
Rekening-courant Nationale Nederlanden		424	3
Rekening-courant Aegon		260	1.079
Overige vorderingen en overlopende activa		32	42
		716	1.124
		57.902	56.404

Staat van baten en lasten over 2017 (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2017	2016
Premiebijdragen	36	2.460	2.308
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	37	354	196
Mutatie beleggingen voor risico deelnemers		-/-202	32
Mutatie hervverzekeringsdeel Technische voorziening		2.368	8.534
Baten uit hervverzekeringsdeel	38	205	189
Overige baten	39	-	294
Totaal Baten		5.185	11.553
Mutatie Technische voorziening		2.368	8.534
Mutatie voorziening risico deelnemers		-/-202	32
Pensioenuitkeringen	40	205	189
Mutatie voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten	41	-	-
Premie hervverzekeringsdeel	42	2.907	2.268
Saldo waarde overdrachten	43	33	7
Pensioenuitvoeringskosten	44	134	146
Totaal Lasten		5.445	11.176
Saldo rekening van baten en lasten		-/-260	377

Bestemming van het saldo van baten en lasten (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2017	2016
Mutatie premie egaliseringsreserve		-/-9	144
Overige reserves		-/-251	233
Saldo rekening van baten en lasten		-/-260	377

Kasstroomoverzicht over 2017 (Ring Cabine)

(in € 1.000)		2017	2016
Kasstroom uit pensioenactiviteiten			
Ontvangen premiebijdragen	36	2.524	2.250
Betaalde premies herverzekering	42	-/-3.330	-/-1.278
Betaalde waardeoverdrachten	43	-/-25	
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	44	-/-127	-/-145
		<u>-/-958</u>	<u>828</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten			
Aankoop beleggingen voor risico pensioenfonds	26	-/-65	-/-44
Verkoop beleggingen voor risico pensioenfonds	26	66	44
Overige mutaties	26	-/-1	-
		<u>-</u>	<u>-</u>
Totale mutatie		<u>-/-958</u>	<u>827</u>
Beginstand liquide middelen	30	1.225	398
Eindstand liquide middelen	30	267	1.225
Beginstand liquide middelen beleggingen	26	1	1
Eindstand liquide middelen beleggingen	26	<u>1</u>	<u>1</u>
		<u>-/-958</u>	<u>827</u>

26. Beleggingen voor risico pensioenfond

Ring Grond en Ring Cabine beleggen samen in de beleggingspool. Er wordt belegd in zowel aandelen als in vastrentende waarden.

De belegging in aandelen omvat beleggingen in het fonds AeAM World Equity Fund (EUR) van Aegon. Dit fonds belegt, direct of indirect, in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen over de hele wereld.

De belegging in vastrentende waarden omvat beleggingen in de fondsen AEAM European Credit Fund en AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund, beide van Aegon. Het AEAM European Credit Fund belegt, direct of indirect, in vastrentende waarden in euro uitgeven door bedrijven en instellingen. AEAM Core Eurozone Gov Bond Fund belegt, direct of indirect, in staatspapier genoteerd in euro van landen uit de Core Eurozone benchmark. De samenstelling van de vastrentende waarden is:

(in %)	2017	2016
Bedrijven en instellingen	52,0%	53,0%
Overheden	48,0%	47,0%
	100%	100%

Bij de start van de beleggingspool in 2015 is de inleg-ratio bepaald op 83,8% vs. 16,2%. In 2016 en 2017 zijn er geen bijstortingen geweest.

Er worden geen beleggingen aangehouden in de vennootschap.

De beleggingen worden als geheel belegd en gemonitord, zodoende worden de resultaten en het belegde vermogen op basis van de inleg-ratio meegenomen in de resultaten en balans van Ring Grond en Ring Cabine.

In de overzichten wordt de inleg-ratio toegepast voor het aandeel van Ring Grond, resp. Ring Cabine.

De mutaties over 2016 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2016	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2016
Aandelen Aegon	10.950	197	-/-73	959	12.033
Vastrentende waarden Aegon	6.057	75	-/-195	258	6.195
Overig	3	-	-/-4	-/-7	-/-8
	17.010	272	-/-272	1.210	18.220
Aandeel Ring Grond (83,8%)	14.254	228	-/-228	1.014	15.268
Aandeel Ring Cabine (16,2%)	2.756	44	-/-44	196	2.952

De mutaties over 2017 kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2017	Aankopen	Verkopen/ aflossingen	Herwaardering	Stand per 31 dec. 2017
Aandelen Aegon	12.033	107	-/-199	2.119	14.060
Vastrentende waarden Aegon	6.195	292	-/-206	73	6.354
Overig	-/-8	-	6	-/-6	-/-9
	18.220	399	-/-399	2.185	20405
Aandeel Ring Grond (83,8%)	15.268	334	-/-334	1.831	17.099
Aandeel Ring Cabine (16,2%)	2.952	65	-/-65	354	3.306

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderings-modellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin niet gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2016 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	12.033	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.195	-

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille per 31 december 2017 als volgt worden samengevat:

(in € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Aandelen			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	14.060	-
Vastrentende waarden			
Indirecte beleggingen (via fondsen)	-	6.354	-

27. Beleggingen voor risico deelnemers

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	Stand per 1 jan. 2017	Aankopen	Verkopen	Verkoopres./ Herwaardering	Stand per 31 dec. 2017
Ind. participaties	593	6	-/-78	3	524
Tegoeden spaarfonds	141	-	-/-133	-	8
Totaal	734	6	-/-211	3	532

De post Individuele participaties betreft 11 ex- deelnemers eind 2017. (2016: 12 ex-deelnemers).

Het saldo onder Tegoeden spaarfonds betreft onttrekkingen uit beleggingen uit hoofde van beëindiging van het deelnemerschap van vóór 1 april 2000. Daarnaast bevat deze post het afkopen van klein pensioenen van ex-deelnemers die ondanks inspanningen niet meer traceerbaar zijn. In 2017 zijn deze tegoeden grotendeels overgedragen aan Aegon, die hiervoor pensioenrechten heeft ingekocht en de desbetreffende ex-deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld. Het overgebleven deel betreft nog tegoeden van 11 ex-deelnemers.

Deze gelden, met interestvergoeding en inhouding van administratieve kosten, zullen na ontvangen opdracht van de betreffende ex-deelnemers worden aangewend voor de opbouw van een pensioenregeling elders.

28. Herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen

Per 1 januari 2013 zijn de opgebouwde aanspraken premievrij achtergebleven bij Nationale Nederlanden op basis van een niet-winstdelend contract.

De aanspraken die per 1 januari 2013 zijn ondergebracht bij Aegon zijn op nominale basis, hetgeen wil zeggen dat het jaarlijkse opgebouwde pensioen wordt ingekocht zonder rekening te houden met beleggings- en technische resultaten. Er is geen winstdelingsregeling van toepassing.

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen gespecificeerd naar herverzekeraar is als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Nationale Nederlanden	39.591	39.985
Aegon	14.206	11.444
	53.797	51.429

29. Vorderingen en overlopende activa

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

30. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk opeisbaar zijn.

31. Kapitaal en reserves

(in € 1.000)	Premie egalisatie reserve	Overige reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2016	-	2.524	2.524
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	144	233	377
Saldo per 31 december 2016	144	2.757	2.901
Bij: saldo van rekening van baten en lasten	-/-9	-/-251	-/-260
Saldo per 31 december 2017	135	2.506	2.641

Voorstel tot bestemming van het saldo van Baten en Lasten

Het bestuur heeft voorgesteld om het saldo van baten en lasten over 2017 te onttrekken aan de Overige Reserves.

Dit voorstel is in bovenstaand overzicht verwerkt.

Premie egalisatiereserve

De Premie egalisatiereserve muteert met het verschil tussen de feitelijke premie en de kostendekkende premie.

Solvabiliteit

Het fonds heeft de voorziening voor pensioenverplichtingen middels een nominaal garantiecontract ondergebracht bij Aegon. Opgebouwde aanspraken tot en met 31 december 2012 zijn premievrij achtergelaten bij Nationale Nederlanden. Het aan te houden Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) bedraagt als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening pensioenverplichtingen (VPV)	53.797	51.429
MVEV als % van VPV	0,28%	0,20%
MVEV als bedrag	152	101
Aanwezige dekkingsgraad	104,7%	105,4%
Reële dekkingsgraad	83,4%	85,0%
Beleidsdekkingsgraad	105,5%	105,9%

32. Technische voorzieningen

Voorziening Pensioenverplichtingen

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen is als volgt:

(in € 1.000)		2017	2016
Stand per 1 januari		51.429	42.895
Pensioenopbouw	A	2.612	2.161
Indexering en overige toeslagen	B	808	-
Rentetoevoeging	C	-/-119	-/-27
Ottrekking voor pensioenuitkeringen	D	-/-213	-/-160
Ottrekking voor pensioenuitvoeringskosten	E	-/-4	-/-3
Saldo waardeoverdrachten	F	-	-/-26
Aanpassing rente termijn structuur	G	-/-771	6.492
Aanpassing actuariële grondslagen	H	-	371
Overige mutaties	I	55	-/-274
Mutatie voorziening		2.368	8.534
Saldo per 31 december		53.797	51.429

A. Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

B. Indexering en overige toeslagen

Het fonds heeft geen ambitie ten aanzien van indexatie van de opgebouwde pensioenrechten.

Het bestuur heeft in de vergadering van 10 oktober 2017 besloten om 1,57% indexatie van de pensioenaanspraken toe te kennen per 1 juli 2017. Dit geldt zowel voor de actieven, als de inactieven en gepensioneerden.

C. Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met $-/-0,217\%$ (2016: $-/-0,060\%$).

D. Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

E. Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariael berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

F. Saldo waardeoverdrachten

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

G. Aanpassing rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

H. Aanpassing actuariële grondslagen

Jaarlijks worden de actuariële grondslagen en/of methoden beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor de gehele bevolking dan voor de populatie van het fonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het fonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Het fonds maakt gebruik van de overlevingstafel Collectief 2003 volgens afspraken met Nationale Nederlanden. Voor de berekening op basis van het FTK wordt gebruik gemaakt van de overlevingstafel Generatietafel van het Actuarieel Genootschap gepubliceerde prognosetafels Gehele Bevolking Mannen (GBM) en Vrouwen (GBV) 2016, zonder leeftijdsterugstelling vanuit prudentie oogpunt

I. Overige mutaties

Dit betreft het actuariael resultaat op de premies.

De voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2017	2016
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten)	40.272	38.723
"Slapers"	10.050	9.062
Gepensioneerden	3.475	3.644
Saldo per 31 december	53.797	51.429

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Toeslagverlening

Het bestuur heeft in de vergadering van 10 oktober 2017 besloten om 1,57% indexatie van de pensioenaanspraken toe te kennen aan de actieve deelnemers en de inactieve deelnemers.

Voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	216	216
Saldo per 31 december	216	216

Volgens de Pensioenwet dient een pensioenfonds zijn pensioenverplichtingen op marktwaarde te waarderen. Het treffen van een voorziening voor toekomstige (kasstromen die voortvloeien uit) kosten voor administratie, communicatie en het doen van uitkeringen is daar onderdeel van. Achterliggende gedachte hierbij is dat ook bij discontinuïteit het pensioenfonds de uitvoeringskosten dient te kunnen dragen.

Na consultatie van de actuaris heeft het fonds besloten om een voorziening op te nemen voor toekomstige uitvoeringskosten gebaseerd op de situatie waarbij bij beëindiging van de uitvoeringsovereenkomst het contract met de herverzekeraar direct premievrij wordt gemaakt en waarbij het fonds na twee jaar liquideert.

33. Voorziening voor risico deelnemers

Kapitalen oude pensioenregeling

Het verloop van de Kapitalen oude pensioenregeling kan als volgt worden weergegeven:

(in € 1.000)	2017	2016
Stand per 1 januari	734	702
Mutatie voorziening	-202	32
Saldo per 31 december	532	734

De Kapitalen oude pensioenregelingen kan als volgt worden gespecificeerd:

(in € 1.000)	2017	2016
Actieve deelnemers (w.o. arbeidsongeschikten)	271	344
"Slapers"	261	390
Saldo per 31 december	532	734

34. Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva

(in € 1.000)	2017	2016
Nog te betalen kosten	32	42
Saldo per 31 december	32	42

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

35. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen tussen het fonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

De in het boekjaar 2017 verstrekte bezoldiging aan bestuurders bedraagt € 24.458 voor Ring Grond en Cabine (2016: € 11.000) en is gelijkmatig verdeeld over beide Ringen. Er zijn noch leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders. De bestuurders die in dienst zijn van Transavia Airlines nemen deel aan de pensioenregeling tegen marktconforme grondslagen.

36. Premiebijdragen

(in € 1.000)	2017	2016
Werkgeversgedeelte	1.418	1.330
Werknemersgedeelte	1.042	978
Totaal premiebijdragen	2.460	2.308

De kostendekkende premie en de feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

(in € 1.000)	2017	2016
Pensioenopbouw	2.330	2.220
Opslag MVEV	5	5
Uitvoeringskosten	134	146
Actuariële kostendekkende premie	2.469	2.371
Feitelijke premie	2.460	2.308

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er een premie tekort is van € 9.000. Dit bedrag wordt via de bestemming van het Saldo van Baten en Lasten onttrokken aan de premie egalisatiereserve.

De actuariële kostendekkende premie bestaat uit:

- J. de premie die actuarieel benodigd is in verband met de pensioenverplichtingen;
- K. de opslag die nodig is voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 131 en 132 van de Pensioenwet. Het bestuur heeft besloten om vanaf boekjaar 2008 een opslag voor het MVEV toe te passen. Voor boekjaar 2017 is deze opslag 0,28 % (2016: 0,22%);
- L. de opslag die nodig is voor uitvoeringskosten van het pensioenfonds, inclusief de vermogensbeheerskosten;

Voor de gedempte kostendekkende premie heeft het bestuur besloten om de premie zoals die met de verzekeraar is overeengekomen, te beschouwen als het onderdeel van de kostendekkende premie die actuarieel nodig is in verband met de aangroei van verplichtingen. Vanwege het garantiecontract heeft het fonds immers de verzekeringstechnische risico's aan de verzekeraar overgedragen. De totale kosten die daarvoor gemaakt worden bestaat uit de premie die aan de herverzekeraar moet worden afgedragen. Volgens artikel 128, eerste lid, onderdeel a Pensioenwet en Besluit FTK, artikel 4 eerste lid is het niet nodig dat in een dergelijk geval een kostendekkende premie gehanteerd wordt ten aanzien van de aangroei van de verplichtingen die boven of onder het niveau ligt van de premie die aan de verzekeraar wordt afgedragen. Wel wordt een opslag toegepast voor het in stand houden van het minimaal vereist eigen vermogen, en voor uitvoeringskosten.

37. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten kunnen als volgt worden verdeeld:

(in € 1.000)	2017	2016
Directe beleggingsopbrengsten	-	-
Indirecte beleggingsopbrengsten	354	196
	354	196

38. Baten uit herverzekering

(in € 1.000)	2017	2016
Pensioenuitkeringen uit hoofde van herverzekering	205	189
Saldo per 31 december	205	189

39. Overige baten

(in € 1.000)	2017	2016
Tegemoetkoming Aegon.	-	294
Overige baten	-	-
	-	294

De overige baten betreffen de afrekening van het Technisch Resultaat na correctie voor het uitlooprisico.

40. Pensioenuitkeringen

(in € 1.000)	2017	2016
Ouderdomspensioen	137	171
Partnerpensioen	51	13
Wezenpensioen	17	5
Pensioenuitkeringen	205	189

41. Mutatie voorziening toekomstige uitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Voorziening toekomstige uitvoeringskosten	-	-
	-	-

42. Premie herverzekering

(in € 1.000)	2017	2016
Aegon*	2.330	1.944
Correctie MRC factor 2015	-	53
Correctie MRC factor 2016	-	271
Koopsommen indexatie Nationale Nederlanden	407	-
Koopsommen indexatie Aegon	170	-
	2.907	2.268

*is inclusief opslag voor administratie- en excassokosten

43. Saldo waardeoverdrachten

(in € 1.000)	2017	2016
Inkomende waarde overdrachten	-	-
Koopsom inkomende waarde overdrachten	-	-
Uitgaande waarde overdrachten	49	37
Afkoop uitgaande waarde overdrachten	-/-16	-/-30
	33	7

44. Pensioenuitvoeringskosten

(in € 1.000)	2017	2016
Accountantskosten	20	16
Kosten toezichhouders	5	6
Adviseurskosten Aon Hewitt Consulting	55	53
Overige adviseurskosten	10	37
Beloning bestuursleden	12	6
Kosten pensioenuitvoerders	21	-
Diversen	11	28
	134	146

De kosten voor administratieve en secretariële ondersteuning zijn voor rekening van de werkgever conform de afspraak van de uitvoeringsovereenkomst. Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten hebben betrekking op de door KPMG Accountants N.V. uitgevoerde werkzaamheden ten behoeve van de controle op de jaarrekening en de DNB-staten. Er zijn geen andere werkzaamheden door KPMG Accountants N.V. verricht.

45. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De kosten van de werkzaamheden welke worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever worden niet doorbelast aan het fonds.

46. Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

47. Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2018 vind er geen opbouw van pensioenrechten meer plaats via het fonds.

48. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vanaf 1 januari 2013 zijn de pensioenaanspraken herverzekerd bij AEGON Levensverzekering N.V. (Aegon) voor een periode van vijf jaar. De overeenkomst is geëindigd op 31 december 2017.

Schiphol, 28 juni 2018

Stichting Pensioenfonds Transavia Grond- en Cabinepersoneel
Het Bestuur

Dhr. J.P.S.I. Nijman

Dhr. R.H.P. Bosma

Mevr. L.L. Bruns

Dhr. B.G. Parson

Dhr. A.W. Gerritsma

Dhr. N. Rhayour AlamiJ

Overige gegevens

(Ring Grond)

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

(Ring Cabine)

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant